

Dziennik Zarządu Miejskiego w Łodzi

WYCHODZI 15 KAŻDEGO MIESIĄCA

WYDAWCA: ZARZĄD MIEJSKI w ŁODZI

REDAKCJA i ADMINISTRACJA:

ŁÓDŹ, PLAC WOLNOŚCI NR 14, POKÓJ NR 14, TELEFON 218-03

PRENUMERATA :

kwartalnie	Zł 3,—
półrocznie	„ 6,—
rocznie	„ 12,—
pojedynczy zeszyt	„ 1,—

CENY OGŁOSZEŃ :

1 strona przed tekstem	Zł 150,—
$\frac{1}{2}$ „ „ „ „	„ 80,—
1 „ za tekstem	„ 100,—
$\frac{1}{2}$ „ „ „ „	„ 60,—
drobne po 10 groszy za wyraz.	

Treść zeszytu 9-go z dnia 15 września 1938 roku.

1. Dr Jan Warężak — W sprawie ochrony archiwaliów samorządowych na obszarze Województwa Łódzkiego	Str. 871
2. Redaktor Stanisław Rachalewski — Campo Santo Łodzi. Wczoraj a dziś łódzkich cmentarzy chrześcijańskich — (Ciąg dalszy)	877
3. Protokół 17 posiedzenia Rady Przybocznej przy Tymczasowym Prezydencie Miasta Łodzi z dnia 18 sierpnia 1938 roku	901
4. Przegląd ustawodawstwa	923
5. Wykonanie budżetu Zarządu Miejskiego w Łodzi za czas od 1 do 31 sierpnia 1938 roku	924
6. Sprawozdanie finansowe Zarządu Miejskiego w Łodzi za czas od dnia 1 kwietnia do 31 sierpnia 1938 roku	926
7. Kronika: I Ogólna, II Z życia Samorządu Miejskiego	927
8. Nekrologi	935
9. Ruch służbowy pracowników etatowych Zarządu Miejskiego w Łodzi za miesiąc sierpień 1938 roku	935
10. Okólniki	936
11. Komunikaty	941
12. Obwieszczenia	943
13. Ogłoszenia	948

Dr JAN WAREŻAK

Kierownik Archiwum Miejskiego

W SPRAWIE OCHRONY ARCHIWALIÓW SAMORZĄDOWYCH NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO.

Współpraca Archiwum Miejskiego w Łodzi w zakresie archiwalnym, nawiązana dzięki zezwoleniom Pana Wojewody Łódzkiego Al. Hauke-Nowaka z dnia 13 stycznia 1937 r. (L. SA. I. 13-37) i Pana Prezydenta m. Łodzi Mikołaja Godlewskiego, z związkami samorządowymi na terenie województwa łódzkiego rozwija się normalnie i zatacza coraz szersze kręgi.

O potrzebie tej współpracy świadczą dość częste przykłady zwracania się do Archiwum Miejskiego w Łodzi niektórych wydziałów powiatowych i zarządów miejskich o pomoc w organizowaniu własnych archiwów i składnic akt oraz o pomoc przy porządkowaniu zachowanych materiałów rękopiśmiennych.

W roku 1937 nawiązano bezpośredni kontakt z wydziałami powiatowymi w Piotrkowie i w Wieluniu oraz Zarządami Miejskimi: Łęczycy, Wielunia, Ozorkowa, Konstantinowa, Piotrkowa, Bełchatowa i Sulejowa, a w 1938 r.: Łasku, Tomaszowa-Maz., Piotrkowa Tryb. i Włocławka.

Ponadto bezpośrednią współpracę nawiązano z Zarządami Gmin Wiejskich: Mokrsko i Skomlin pow. wieluńskiego, Bogusławice z siedzibą w Wolborzu, Gorzkowice, Kamińsk i Grocholice pow. piotrkowskiego, Piaszkowice pow. łęczyckiego, Lutomiernsk pow. łaskiego oraz Brus, Babice w Kazimierzu nad Nerem, Radogoszcz i Chojny pow. łódzkiego.

Ponieważ jednak w tym stosunkowo krótkim czasie nie udało się nawiązać bezpośredniego kontaktu z wszystkimi zarządami gmin miejskich i wiejskich naszego województwa, przeto starano się tam dotrzeć w drodze korespondencyjnej przy pomocy ankiety. Ankiety oddzielnie wysłano do wszystkich miast i osad miejskich a następnie do gmin wiejskich.

Na wysłanych do zarządów miejskich 67 kwestionariuszy otrzymano 52 odpowiedzi. Na podstawie otrzymanych odpowiedzi można stwierdzić, iż na terenie woj. łódzkiego znajdują się akta z okresu ostatnich 300 lat tj. od 1629 roku, za wyjątkiem akt cechowych, które sięgają XV stulecia.

Akta z czasów przedrozbiorowych istnieją, według otrzymanych dotąd wiadomości, tylko w Głownie, Piątku, Zgierzu i Piotrkowie, akta z epoki rządów popruskich w 4 miastach, z epoki Księstwa Warszawskiego w 16, z epoki Królestwa Polskiego przed rusyfikacją w 28 i po rusyfikacji w 29, z epoki Wielkiej Wojny w 39 miastach. W 10 zaś miastach nie ma wcale akt sprzed 1918 roku.

Odpowiedzi co do lokalów, w których są przechowywane zabytki rękopiśmienne pozwalają stwierdzić, iż na 51 odpowiedzi bliższe wiadomości o pomieszczeniach akt podało tylko 20 miast, mianowicie: 6 posiada własne archiwa w biurach, 12 przechowuje akta na strychach i 2 w suterynach.

Na pytanie czy lokal przeznaczony do przechowywania akt jest odpowiedni, czy nieodpowiedni, odpowiedziało 38 miast, z tym, iż lokale odpowiednie posiada tylko 9 miast, a nie odpowiednie 29.

Stan zachowania akt na ogół nie jest zły — ale budzi bardzo poważne obawy na przyszłość, bo akta przeważnie przechowywane są w nieładzie. Uporządkowane (ułożone) akta posiada 17 miast, nieuporządkowane 23, a o pozostałych 13 nie mamy dokładniejszych wiadomości.

O ile zaś chodzi o rejestrację akt — to w żadnym z tych 51 miast nie ma odpowiednich spisów. Spisane akta ma tylko 11 miast, nie spisane 27, a o pozostałych 13 nic nie wiemy, sądzić jednak należy, że raczej w tych 13 miastach akta nie są spisane.

Rozpatrując odpowiedzi na ankietę dochodzimy do przekonania, że na terenie naszego województwa spotykamy 5 miast, w których znajdują się mniej lub bardziej pełne i zorganizowane archiwa własne, pozostałe zaś miasta posiadają tylko strzępy swoich dawnych zasobów archiwalnych. Są to następujące miasta: Kłodawa posiada akta od 1802 roku, Tuszyn od 1792 roku, Zagórów od 1865 roku i Zgierz od 1766 roku, w których akta przechowane są w sposób odpowiedni, oraz Pabianice od 1805 roku, gdzie przechowuje się akta w sposób nieodpowiedni. Obecnie zorganizowane są archiwa miejskie w Piotrkowie i w Tomaszowie Mazowieckim.

Tak się dzieje w miastach i miasteczkach. Na terenie gmin wiejskich sytuacja nie jest lepsza.

Na 157 kwestionariuszy wysłanych do zarządów gmin wiejskich otrzymano dotąd 62 odpowiedzi. Z odpowiedzi tych wynika, że najstarsze akta zachowane w gminach wiejskich sięgają pierwszych lat XIX wieku.

W zarządach gmin wiejskich akta przechowywane są w 80% na strychach w stanie prawie złym i niemal nigdzie nie spisane. Spisywane są tylko akta nowe, a więc wyprodukowane po roku 1918. Urzędy gmin wiejskich w większości wypowiadają się za przekazaniem akt z XIX wieku Archiwum Miejskiemu w Łodzi, oczywiście po uprzednim omówieniu sprawy przekazania z władzami nadzorczymi.

Z kolei przytoczymy jeszcze kilka przykładów, świadczących o dotychczasowym stanie akt w gminach. Zbiory rękopiśmienne miasta Łęczycy sięgają 1818 r., złożone są w nieładzie na strychu. O z o r k ó w nie ma wcale akt dawnych za wyjątkiem ksiąg stanu cywilnego. Wieluń akta nowe przechowuje w stanie dobrym, ale akta starsze złożone są na strychu w zupełnym nieładzie. Poza tym nikt w Zarządzie Miejskim nie wie, gdzie się

podziały akta dawne, pochodzące z okresu od XVI do połowy XIX wieku, istniejące jeszcze w roku 1920.

Sulejów posiada akta od 1801 roku nieuporządkowane i niespisane. Akta złożone są na strychu.

Rozprza ma około 200 teczek akt z lat 1809—1875, są one złożone na strychu.

Wolbórz posiada akta własne od 1810 roku w stanie złym na strychu.

W Piaskowicach wśród akt gmin wiejskich znajduje się około 100 teczek akt miasta Parzęczewa z lat 1810—1870.

Lutomiersk posiada akta od 1812 roku w ilości około 300 teczek, złożone w nieładzie — a nadto akta cechu sukienniczego od XVI wieku.

Tomaszów-Mazow. posiada akta od 1821 roku, które przechowywano dotąd na strychu i w piwnicy. Obecnie przystąpiono już do porządkowania zachowanych archiwaliów i organizowania własnego archiwum.

Przyczyny niszczenia akt w urzędach gminnych są wszędzie te same, tj. niezajomość wartości naukowej zabytków rękopiśmiennych i zupełny brak opieki nad nimi.

Ze stanu i sposobu przechowywania akt w gminach miejskich i wiejskich wynika, że zainteresowanie archiwaliami prowincjonalnymi było potrzebne, skoro fakt ten wywołał w wielu gminach odźwięk pocieszający, gdyż niektóre miasta, a nawet gminy wiejskie przystąpiły już do uporządkowania posiadanych archiwaliów. Zresztą sam stan akt w wymienionych miastach świadczy o potrzebie podjętej akcji.

Wszystko to upoważnia nas do dalszej pracy w kierunku poszukiwań wszelkiego rodzaju zabytków rękopiśmiennych na terenie województwa, a w szczególności bardzo cenionych w sferach naukowych:

1) ksiąg sądowych wiejskich, będących wyrazem jurysdykcji patrymonialnej nad ludnością wiejską, sprawowanej przez właścicieli majątków ziemskich albo też sądownictwa samorządowego, spoczywającego w rękach ławników, powołanych do tych czynności przez samych włościan;

2) dyplomów pergaminowych lub papierowych akt, ksiąg, pieczęci i wszystkich innych zabytków cechowych, przedstawiających cenne źródło nie tylko dla historii cechów, ale w ogóle dla przeszłości miast i kultury naszej;

3) akt urzędów gmin miejskich i wiejskich sprzed 1876, które w urzędach gminnych, jako zupełnie niepotrzebne, przechowywane są przeważnie na strychach, a stanowiące dla rozwoju badań regionalnych naprawdę bardzo cenne źródło. Szczególnie cenne z tej grupy akt, są akta byłych miast i miasteczek, np. Lutomierska, Parzęczewa, Wolborza, Rozprzy i innych.

Akta wymienionych miast powinny być przekazane w pierwszym rzędzie Archiwum Miejskiemu w Łodzi, gdyż tylko to uchroni je od zupełnego zniszczenia. Nastąpić to może tym bardziej, że Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zasadniczo zgadza się na przekazywanie Archiwum Miejskiemu w Łodzi akt zarządów gmin miejskich i wiejskich z terenu województwa łódzkiego.

W akcji jednak prowadzonej przez Archiwum Miejskie, polegającej na wizytacjach i udzielaniu niektórym zarządom gmin miejskich i wiejskich rad i wskazówek, widzimy tylko półśrodek zabezpieczający archiwalia jeszcze na pewien okres czasu, ale nie rozwiązujący samego zagadnienia.

Temu stanowi zaradzić może nie udzielanie rad i wskazówek, lecz przejmowanie najbardziej zagrożonych archiwaliów. W tym właśnie kierunku Archiwum nasze zaczęło rozwijać dalszą akcję: w tym też celu zwróciło się do Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego z prośbą o zezwolenie przejmowania akt władz samorządowych i cechowych z terenu województwa.

Najbliższym celem tej akcji jest oczywiście zabezpieczenie archiwaliów samorządowych przed zniszczeniem, uporządkowanie, zinwentaryzowanie i udostępnienie tego rodzaju zabytków dla regionalistów łódzkich. Dalszym zaś celem tej akcji będzie powołanie do życia wojewódzkiego archiwum międzykomunalnego w Łodzi.

Stworzeniu wojewódzkiego archiwum międzykomunalnego nie sprzeciwia się ani dekret o organizacji archiwów państwowych i opiece nad archiwaliami z roku 1919, ani inne przepisy obowiązujące w archiwach państwowych i samorządowych. Przeciwnie, na wzór archiwów państwowych mogą istnieć archiwa międzykomunalne, skupiające w sobie akta zarządów gmin miejskich i wiejskich z terenu całego województwa.

Odwołując się do postanowień § 75 ustęp 3-ci Konstytucji z 23 kwietnia 1935 roku, Samorzady mogą być łączone w związki dla wykonywania zadań szczególnych, a zatym Związki Samorządowe mogą się zrzeszyć w jeden związek, w celu utworzenia wojewódzkiego archiwum miejskiego o charakterze publiczno-prawnym.

Podstawy przyszłego archiwum międzykomunalnego województwa łódzkiego budować można nie tylko na prowadzonej akcji w terenie, ale także na mocy opinii Ministerstwa W.R. i O.P. z dnia 14 kwietnia br. (Nr. Arch. 335/38) podanej przez Pana Wojewodę Łódzkiego H. Józewskiego do wiadomości zarządom gmin miejskich i wiejskich dnia 4-go czerwca 1938 roku (L. SA. I-17/3/37). Opinia ta brzmi: „Sprawa porządkowania, przechowywania i przekazywania akt samorządowych nie została dotychczas uregulowana prawnymi przepisami. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego opracowuje obecnie odpowiednie przepisy, ale sprawa jest zbyt skomplikowana (wymaga przeprowadzenia ankiety i innych prac przygotowawczych),

aby przepisy te mogły być wydane w bliskim czasie. W tych warunkach Ministerstwo uważa, że akta Zarządów gmin miejskich i wiejskich mogą być, a tam, gdzie grozi zniszczenie, powinny nawet być przekazane do Archiwum Miejskiego w Łodzi, z tym jednak zastrzeżeniem, że przekazywanie to może mieć jedynie charakter depozytu tymczasowego. Do czasu bowiem wydania wspomnianych wyżej przepisów nie należy podejmować decyzji ostatecznych..." (Łódzki Dziennik Wojewódzki Nr 11, poz. 229 z roku 1938).

W tych więc warunkach Archiwum Miejskie w Łodzi, mając na uwadze przede wszystkim stan archiwaliów przechowywanych w zarządach gmin miejskich i wiejskich, a szczególnie miasteczek dziś już nie istniejących, powinno rozpocząć akcję przejmowania akt miast zlikwidowanych oraz tych zarządów miejskich, które zgodzą się przekazać swoje zbiory na prawach depozytu.

Udanie się tej akcji będzie świadczyć o wysokim kulcie społeczeństwa i władz samorządowych dla zabytków rękopiśmiennych, będzie świadczyć o wyczuciu i zrozumieniu wartości archiwaliów przekazujących świadectwa o przeszłości naszej, którą przecież nie tylko, że pragniemy znać, ale także zachować wiecznie.

Poza tym udanie się rzeczowej akcji może przynieść jeszcze inne korzyści a przede wszystkim:

1) Miasteczka i gminy wiejskie nie mogą sobie pozwolić na stworzenie i utrzymanie własnych archiwów i to tym bardziej, że na terenie naszego województwa nawet miasta wydzielone nie mają i nie mogą się zdobyć na utrzymanie swoich archiwów.

2) Zbiory rękopiśmienne gmin miejskich i wiejskich nie otaczane należytą opieką z czasem niszczeją. Dowody tego mamy w obecnym stanie archiwaliów gminnych. Traci na tym nie tylko codzienne życie praktyczne, ale także nauka.

3) Nadzór państwa nad rozproszonymi zabytkami rękopiśmiennymi jest niewątpliwie bardzo trudny, podczas gdy wszystkie archiwalia zebrane w jednym archiwum dają całkowitą gwarancję, iż nic wartościowego nie zginie a nadzór władz państwowych nad nimi będzie znacznie ułatwiony.

4) Scentralizowanie archiwów miejskich ułatwi pracę badaczy naukowych. Dałoby to podstawę do wszczęcia szczegółowych badań nad regionem łódzkim w jego rozwoju dziejowym. Jest to dla nauki regionalizmu łódzkiego, rozwijającej się niemal z każdym dniem, zagadnieniem niezmiernie wagi.

5) Księgi, akta, pieczęcie, pamiątki i luźne zabytki cechowe przedstawiające bogate źródła dla historii cechów, miast i naszej kultury, nie są

w chwili obecnej otaczane opieką i dlatego ulegają powolnemu niszczeniu. Zgromadzenie tych pamiątek w archiwum dałoby gwarancję trwałego ich zabezpieczenia i wyzyskania przez badaczy naukowych. Dziś te akta znajdują się przeważnie w posiadaniu starszych cechowych i dlatego są narażone na zniszczenie, a przy tym są niedostępne dla historyków.

Zgromadzenie archiwaliów miejskich i wiejskich z całego województwa w jednym miejscu dla badań regionalnych, a nawet dla studiów nad historią całego kraju, jest sprawą tak ważną, iż nie wymaga szczegółowego uzasadnienia. Nie mniej korzystne skutki przyniesie rzeczona akcja dla życia praktycznego. Jeżeli w niektórych regionach badania naukowe w porównaniu z naszym regionem stoją niewspółmiernie wyżej, dzieje się to tylko dlatego, że mają bogate i dobrze zorganizowane archiwa.

Dziś, kiedy w Łodzi rozwija się poważny ruch naukowy — czas zdobyć się na skomasowanie w jednym miejscu wszystkich podstawowych zabytków rękopiśmiennych, uporządkowanie, zinwentaryzowanie i udostępnienie ich ludziom nauki.

Miejszem tym, do czasu rozwiązania sprawy porządkowania, przechowywania i przekazywania akt samorządowych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ministerstwo W. R. i O. P., powinno być Archiwum Miejskie w Łodzi — odpowiadające wymaganiom stawianym archiwom w ogóle i dające pełną gwarancję bezpieczeństwa.

CAMPO SANTO ŁODZI.

WCZORAJ A DZIŚ ŁÓDZKICH CMENTARZY CHRZEŚCIJAŃSKICH.

III.

(Ciąg dalszy).

Na Starym Cmentarzu Katolickim znaleźli miejsce wiecznego spoczynka dwaj ojcowie miasta naszego, prezydenci: Andrzej Rosicki i Marian Cynarski.

Mogiła prezydenta Andrzeja Rosickiego znajduje się w alei, wiodącej od kapliczki cmentarnej na lewo w kierunku mauzoleum Heintzłów. Nad mogiłą wznosi się pomnik z granitu, wystawiony prezydentowi Rosickiemu przez Towarzystwo Kredytowe m. Łodzi.

Andrzej Rosicki zajął fotel prezydenta m. Łodzi po Franciszku Traegerze w roku 1862. Przybył do Łodzi z Sochaczewa, gdzie piastował godność burmistrza. Urzędował w Łodzi krótko, bo tylko od dnia 16 grudnia 1862 r. do dnia 15 lutego 1865. Jak świadczy dokument zachowany w Archiwum Miejskim w Łodzi, Andrzej Rosicki zwolniony został ze stanowiska prezydenta m. Łodzi z tego powodu, że okazał się „niebłagonadziernym“, tj. nieprawomyślnym i nielojalnym w stosunku do rządu rosyjskiego. Odszedł ze stanowiska prezydenta m. Łodzi z najchlubniejszym chyba świadectwem dla Polaka. Kiedy powstało w mieście naszym Towarzystwo Kredytowe m. Łodzi Andrzej Rosicki objął w nim stanowisko dyrektora biura i pozostawał na nim aż do swej śmierci. Był on prawym obywatelem, światłym społecznikiem, powszechnie szanowanym dla prawości swego charakteru i wielkiej pracy. Znane jest stanowisko prezydenta Andrzeja Rosickiego do powstania styczniowego 1863 roku.

Ś. p. Andrzej Rosicki,
wielki patriota, prezydent m. Łodzi
w latach 1862—1865, jeden z założycieli
Łódzkiego Tow. Kredytowego.

W roku 1904 nad mogiłą prezydenta Andrzeja Rosickiego żegnał odchodzącego w zaświaty ks. prałat Szmidel, wielki przyjaciel zmarłego. Piękną tę mowę żałobną przechowała wnuczka Andrzeja Rosickiego p. mecenasowa Zofia Stypułkowska.

Korzystając z życzliwości, mogę przypomnieć kilka fragmentów tego przemówienia, charakteryzujących postać Andrzeja Rosickiego:

„Człowiek ten, gdyby był Rzymianinem w dawnych wiekach, byłby senatorem“ — powiedział ks. Szmidel. Ojcem był dla całej Łodzi.

Pomnik nad mogiłą
ś. p. Andrzeja Rosickiego.

„Po odejściu z prezydentury, nie rządził miastem lecz rządził sercami mieszkańców“.

„Przędka, co wiek cały tak silne i jasne przędła włókna życiowe, widząc kończącą się już nić, opuściła omdlałe i stare ręce — przędza zwiśla. Po 89 latach życia skonał ś. p. Andrzej Rosicki“.

Oto skromne fragmenty długiej i pięknej mowy pogrzebowej, wygłoszonej przez ks. prałata Szmidla nad mogiłą prezydenta Rosickiego.

Mogiła prezydenta Mariana Cynarskiego znajduje się w tzw. kwaterze zasłużonych, w działce, położonej między bocznymi alejami po stronie lewej od alei głównej w kierunku kaplicy.

Nad mogiłą wznosi się pomnik.

Kim był dla Łodzi prezydent Marian Cynarski, niechaj powie poniższa krótka biografia:

Marian Cynarski, syn Jana, byłego urzędnika Zarządu Kolei Nadwiślańskiej, a następnie kasjera Banku Handlowego w Warszawie i Antoniny z Żurkowskich, urodził się w Warszawie, dnia 21 kwietnia 1880 roku. Po ukończeniu V-go gimnazjum filologicznego w Warszawie w roku 1898, wstąpił na Wydział Prawny Uniwersytetu Warszawskiego, który ukończył w roku 1902 ze stopniem kandydata praw, po czym odbył aplikację sądową w Sądzie Okręgowym w Warszawie, jako kandydat do posad sądowych i podsekretarz Sądu.

W r. 1906—1907 zajmował stanowisko zastępcy sędziego śledczego w Żyrardowie, gdzie oddawał się jednocześnie pracy społecznej, zakładając Towarzystwo Artystyczno-Literackie, którego był pierwszym prezesem. W tym czasie był jednym z założycieli „Klubu Narodowego“ i pierwszym jego wiceprezesem.

Działalność młodego sędziego zwróciła uwagę ówczesnych władz rosyjskich; to też w roku 1907 Marian Cynarski rozkazem naczelnego prezesa Izby Sądowej, senatora Posnikowa, został odwołany z zajmowanego stanowiska z pozbawieniem pensji i przeniesiony do Sądu w Radomiu, gdzie przebywał do roku 1910 na stanowisku zastępcy sędziego śledczego w Końskich, Opocznie, Sandomierzu, Radomiu i innych miastach.

Wybrany przez ogólne zebranie wydziału sądu na stanowisko sędziego śledczego do Opoczna nie został jako „niebłagonadiożny“, zatwierdzony przez władze ministerialne, wobec czego zmuszony był wyjechać do Rosji, jako sędzia śledczy. Po siedmioletniej pracy na tym stanowisku (1910-1917)

Ś. p. Marian Cynarski,
prezydent m. Łodzi w latach
1923—1927, zmarł tragicznie.

początkowo w guberni Stawropolskiej, a później w Permskiej, Marian Cynarski opuszcza posadę rządową w październiku 1917 roku i zamieszkuje w Petersburgu, jako naczelnik kancelarii Głównego Komitetu Polskiego Towarzystwa Pomocy Ofiarom Wojny.

Pomnik nad mogiłą
ś. p. Mariana Cynarskiego,
prezydenta m. Łodzi.

W lipcu 1918 roku przy pierwszej okazji powraca do kraju i w ciągu dwóch tygodni zostaje mianowany przez Radę Regencyjną sędzią śledczym w Łodzi. W rok po tym, bo dnia 28 lipca 1919 roku Naczelnik Państwa mianuje go sędzią Sądu Okręgowego w Łodzi. Stanowisko to Marian Cynarski zajmował do czasu wyboru na prezydenta m. Łodzi.

Niezależnie od pracy sądowniczej, zajmował stanowiska w różnych placówkach, pracując na niwie społecznej, politycznej i zawodowej. Piastował przez trzy lata godność członka zarządu, a następnie członka Rady Nadzorczej Spółdzielni Pracowników Państwowych w Łodzi, zasiadał w zarządzie Towarzystwa Prawniczego, był wiceprezesem Zarządu Polskiej Macierzy Szkolnej, członkiem honorowym Ligi Morskiej i Rzecznej w Łodzi, członkiem Zarządu Polskiego Klubu, wiceprezesem Klubu Narodowego, członkiem Rady Naczelnej Związku Ludowo-Narodowego, oraz członkiem

zarządu Z. L. N. w Łodzi, gdzie piastował przez pewien czas mandat prezesa. Wreszcie z zamiłowaniem poświęcał się pracy pedagogicznej, wykładając przez szereg lat w gimnazjach żeńskich historię Polski, psychologię, logikę i prawoznawstwo.

W maju 1923 roku wybrany został na radnego m. Łodzi, a na posiedzeniu Rady Miejskiej w dniu 24 lipca tegoż roku na prezydenta. Zaszczytne to stanowisko piastował do chwili tragicznego zgonu, a więc do dnia 14 kwietnia 1927 roku.

Kwatera zasłużonych.

Wspomniana działka ziemi cmentarnej, na której znajdują się mogiły księdza Karola Szmidla i prezydenta Mariana Cynarskiego, zwie się kwaterą zasłużonych. Spoczywają tu ci, którzy nie szczędzili sił, zdrowia i za nic sobie mając wszelkie dobra materialne, gotowi zerwać z doczesnością dla celów wielkich, oddali życie za wolność i kraj. Kwatera zasłużonych rozciąga się na działce za drugą aleją poprzeczną na lewo od strony alei głównej w kierunku kaplicy cmentarnej.

Pielęgnuje tu Łódź mogiły: kapitana Stefana Pogonowskiego, bohatera spod Warszawy, z roku 1920, kapitana Benedykta Grzymały-Pęczkowskiego, bohatera spod Radzimina, Aleksandra Napiórkowskiego, bohatera spod Ciechanowa, porucznika Józefa Sobolewskiego, bohatera spod Białoziórki, Olgierda Złotego, żołnierza Legii Akademickiej z roku 1920 i wielu, wielu innych, o których mowa niżej.

Zwraca uwagę szczególnie pomnik artystycznie wykonany nad mogiłą kapitana Stefana Pogonowskiego. Przedstawia on płytę pionową z płaskorzeźbą bohatera w mundurze kapitana Wojsk Polskich. Po środku tablicy wyryty krzyż „Virtuti Militari“ oraz napis:

„Ś. P. Stefanowi Pogonowskiemu, największemu z rycerzy, poległych w obronie Ojczyzny przed nawałą bolszewicką w roku 1920“.

— Łodzianinowi — Łodzianie“.

Mogilę przykrywa płyta kamienna z wyrytym na niej napisem: „Kapitan Stefan Pogonowski, były oficer Korpusu generała Dowbór-Muśnickiego, były oficer 4 dywizji generała Żeligowskiego, Dowódca I Baonu 28 pułku Strzelców Kaniowskich, kawaler krzyża „Virtuti Militari“, urodzony dnia 12 lutego 1896 roku, poległ pod Warszawą dnia 15 sierpnia 1920 roku, swym bohaterskim czynem, dając początek wiekopomnemu zwycięstwu „Cudu nad Wisłą“.

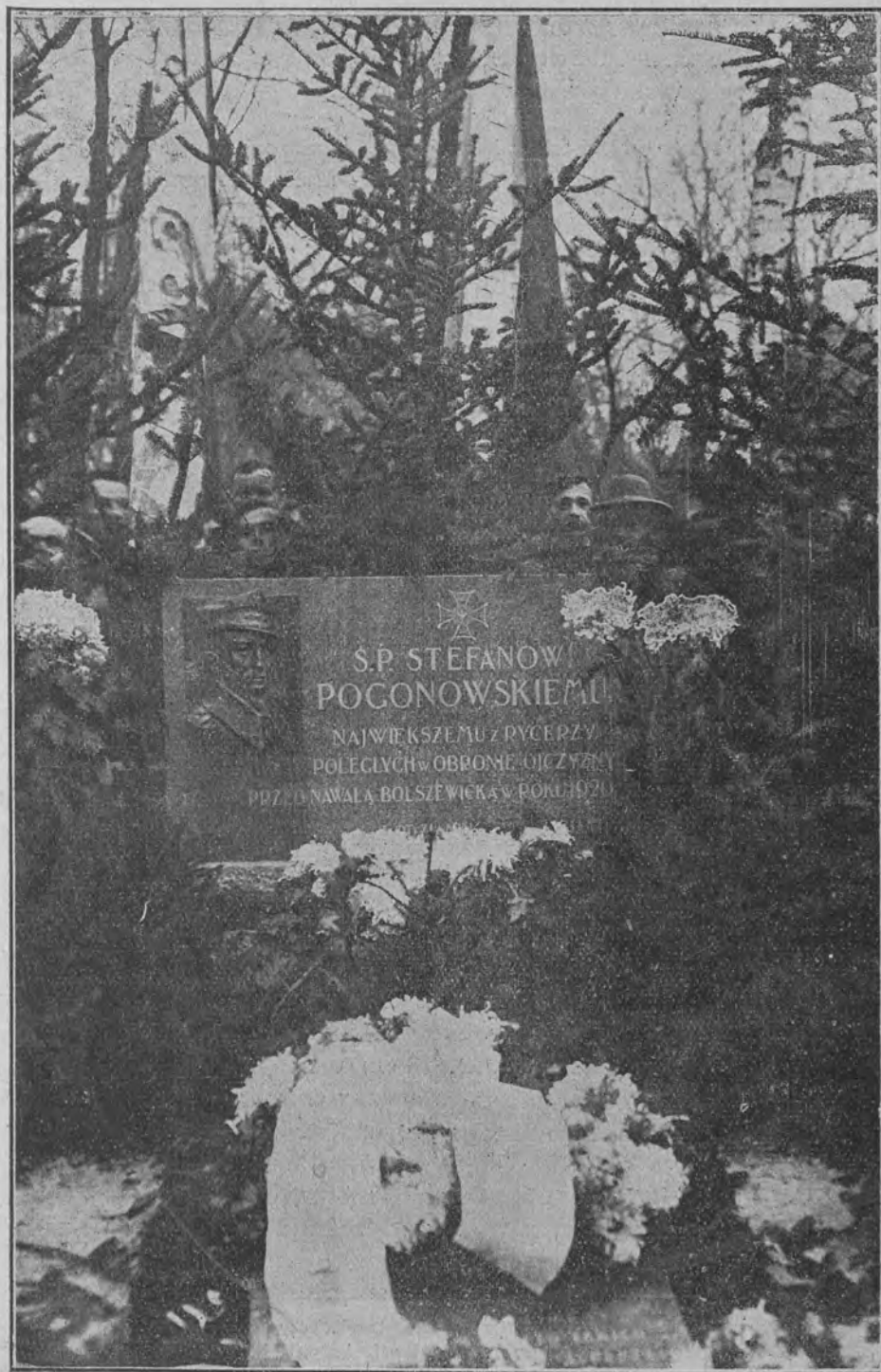
Napis kończy sentencja:

„Boże Nieśmiertelny, wzbudź nam często takich bohaterów i Niebem ich nagradzaj!“

Z boku pomnika wystawiona została monumentalna postać rycerza w zbroi husarza, wykonana w brązie przez artystę-rzeźbiarza Konopkę w Łodzi. Do budowy pomnika tego przyczynił się również i Zarząd m. Łodzi, asygnując 6 tysięcy złotych na powyższy cel.

Znana jest powszechnie w całej Polsce bohaterska postać kapitana Stefana Pogonowskiego.

Urodzony dnia 12. II. 1895 r. w majątku Domaniewie w ziemi Łęczyckiej, naukę gimnazjalną pobierał w Łodzi, a czując od zarania życia powołanie do kariery wojskowej, jako 19-letni młodzieniec, wstąpił do szkoły junkierskiej w Wilnie, którą ukończył z chlubnym wynikiem. Od kwietnia 1915 roku walczył w szeregach armii rosyjskiej na wszystkich frontach: z Niemcami, Austriakami, Turkami i Bułgarami. Przeżył w szeregach całą rewolucję rosyjską, następnie po wybuchu bolszewickim udał się w stopniu porucznika do Mińska, gdzie jako zwyczajny szeregowiec wstąpił do legii rycerskiej 1 Korpusu generała Dowbór-Muśnickiego, w której odbył szereg walk z bolszewikami. Odznaczywszy się, otrzymał dowództwo plutonu, składającego się z 30 oficerów. Po rozwiązaniu przez Niemców 1 Korpusu Stefan Pogonowski już jako doświadczony i wyrobiony w bojach rycerz, wstąpił do organizacji wojskowej Hallera. Następnie starał się przedostać na Murman, a gdy to mu się nie powiodło, wyruszył na Kaukaz i brał czynny udział w tworzeniu formacyj wojskowych, które dały początek tak zwanej „dzikiej dywizji“ generała Żeligowskiego. Dywizja ta sformowana została w 1918 roku w Odessie, dokąd z Kaukazu Stefan Pogonowski przybył przez Morze Czarne, aby następnie przez Rumunię przybyć z dywizją do Polski. W Polsce dywizja ta natychmiast wzięła udział w bojach z Ukraińcami, nad którymi odniosła zwycięstwo pod Jazłowcem. Przyczyniła się przez to do obrony wschodniej stolicy, Lwowa. Po tym przypadła jej w udziale zaszczytna obrona stolicy centralnej Warszawy. Od grudnia 1919 roku dowodził Pogonowski I baonem 28 pułku Strzelców Kaniowskich. Wielki patriota, doskonały taktyk i utalentowany dowódca, rozgromił bolszewików w czerwcu 1920 roku w boju pod m. Paszki; stawił bohaterski opór w boju dnia 4 lipca 1920 roku pod m. Sokołowszczyzną. Podczas ogólnego odwrotu stoczył liczne zwycięskie boje, z których najslawniejsze są: przebicie się przez pierścień oddziałów nieprzyjaciela nad rzeką Żyzną, natarcie na Grodno i osłaniający bój pod Indurami i Kamionką. Uwieńczeniem tych zwycięstw było zadanie bolszewikom pod Warszawą druzgocącej klęski, której skutki zdecydowały, według oceny generała Żeligowskiego, o losach Polski.

Pomnik na mogile ś. p. kpt. Stefana Pogonowskiego, bohatera spod Radzymina.

W książeczce, napisanej przez ks. prałata oficjała dr Jana Bączka, wydanej pod tytułem „Przemówienie na poświęceniu pomnika ś. p. bohatera kapita-
na Stefana Pogonowskiego“ mówi kaznodzieja:

„Cześć Tobie, Grodzie Łódzki i Tobie, zacna rodzino bohatera, że z twego
gniazda wyrósł taki mocarz, co zdruzgotał i zmiażdżył olbrzyma-wroga i Oj-
czynę odeń uwolnił!“

Husarz skrzydlaty nad mogiłą wzniesiony, wykonany został, jak wspom-
niałem, według projektu artysty-rzeźbiarza Konopki przez uczniów Szkoły
Rzemieślniczej ks. ks. Salezjanów w Łodzi. Przed rokiem dłoń nieznanego
złoczyńcy uszkodziła pomnik, zabierając skrzydła husarzowi. Brak ten
winna najrychlej uzupełnić Łódź, czująca wdzięczność dla bohatera i żywo
zachowująca rycerską Jego postać w pamięci.

Ś. p. ks. kanonik mgr. św. Teologii, Antoni Kuczyński.

Najlepiej charakteryzuje tę wspaniałą postać rycerza doby naszej jego bezpośredni dowódca generał Lucjan Żeligowski w swym piśmie, nadesłanym z Warszawy do Łódzkiego Komitetu Budowy Pomnika ś. p. Stefana Pogonowskiego w roku 1925:

„Dnia 15 sierpnia 1920 roku o godzinie 1 w nocy, prowadząc swe dzielne kompanie do zwycięskiego ataku na pozycje nieprzyjacielskie pod Radzyminem, padł dowódca I batalionu 28 pułku piechoty ś. p. kpt. Stefan Pogonowski.

Wielu dzielnych żołnierzy oddało życie za Ojczyznę w czasie wojny, zwłaszcza w przełomowym dla niej roku 1920.

Śmierć ś. p. kpt. Stefana Pogonowskiego, sama przez się, nie wyróżniała by Go spośród wielu innych. Warunki jednak i okoliczności, w jakich ta śmierć nastąpiła, wznoszą ją do wyżyn symbolu ofiary za Ojczyznę.

Ś. p. kpt. Stefan Pogonowski padł, prowadząc do ataku swój batalion w chwili, kiedy nieprzyjaciel, przełamawszy pozycje nasze pod Radzyminem, otworzył sobie wejście do stolicy.

Rozkaz wówczas wydany nakazywał wszystkim oddziałom 10 Dywizji przeciwnatarcie o świcie. Ś. p. kpt. Stefan Pogonowski, dowodząc batalionem odosobnionym w miejscu najbardziej zbliżonym do tyłów nieprzyjaciela, wiedziony nadzwyczajnym instynktem, uderzył w nocy około godziny 1-ej, dnia 15 sierpnia na Wólkę Radzymańską. Sam zginął wprawdzie, ale batalion jego zdołał się tam utrzymać. Dzięki temu nieprzyjaciel, który doszedł już do Kątów Węgierskich, uczuł się zagrożony na swoich tyłach. Nakazany w godzinach rannych atak dalszych oddziałów 10 Dywizji na wieś Dębkowizna i Mokre dokonał reszty.

Już rankiem dnia 15 sierpnia wiedziała Warszawa, że bezpośrednio grożące jej niebezpieczeństwo zostało zażegnane. Oddziały bolszewickie, dla których droga do stolicy była otwarta, cofnęły się w nieładzie.

W samorzutnej inicjatywie ś. p. kpt. Stefana Pogonowskiego leży wielkość jego czynu. Był to niejako moment zwrotny w historii tej wojny. Psychologia klęski, cofania się, ciągłych odwrotów, została nareszcie przełamana. Odwróciła się karta historii. Nieprzyjaciel rozpoczął odwrót, a w dalszych walkach, ponosząc klęskę za klęską, wyrzucony został z granic Rzeczypospolitej.

Sądzę, że ten zwrot psychologii dwóch armij nastąpił dnia 15 sierpnia o godzinie 1 w nocy w momencie śmierci ś. p. kpt. Stefana Pogonowskiego.

Pozostawiając historii rozstrzygnięcie, czy pogląd ten jest słuszny, musimy stwierdzić, że w tym właśnie przełomie psychologicznym jest wielka treść czynu i śmierci ś. p. kpt. Pogonowskiego —

Żeligowski“.

Do pięknych pomników w tej kwaterze Starego Cmentarza Katolickiego należy bezsprzecznie pomnik Aleksandra Napiórkowskiego. Przedstawia on płaskorzeźbę ułana, ginącego od kuli nieprzyjacielskiej w czasie szarży. Szczyt pomnika zdobi czako ułańskie, u dołu zaś wykuty w kamieniu karabin. Na pomniku czytamy:

„Ś.P. Aleksander Napiórkowski — „Stefan“, urodzony 20 listopada 1890 w Chrzanowie, powiatu Makowskiego, poseł socjalistyczny na Sejm Ustawodawczy, członek Centralnego Komitetu Wykonawczego P. P. S., członek Łódzkiego Okręgowego Komitetu Robotniczego P. P. S., przewodniczący Rady Naczelnej Robotniczego Stowarzyszenia Spółdzielczego, redaktor „Łodzianina“, rotmistrz 108 pułku ułanów Wojsk Polskich, broniąc Ojczyzny przed najazdem bolszewickim, poległ zaszczytnie w szarży ułańskiej pod Ciechanowem 18 sierpnia 1920 roku
Cześć pamięci bohatera!

— Ł. O. K. R. P. P. S.“.

Pomnik nad mogiłą
ś. p. Aleksandra Napiórkowskiego.

Aleksander Napiórkowski należy do tych postaci, które życiem swym ofiarnym dla innych zaskarbiły sobie wieczystą pamięć potomnych. Urodzony w Chrzanowie, kończy szkołę handlową w Łomży. Bierze udział czynny w socjalistycznych kołach samokształcenia. Studia wyższe odbywa za granicą. W Leodium w Belgii należy do „Filarecji“ i „Strzelca“. Idzie o własnych siłach. W roku 1914 w randze porucznika należy do Pierwszej Kadrowej Legionów Józefa Piłsudskiego. Przebywał w Szczypiornie. Brał udział w bitwach i potyczkach, pracował w P. P. S. Brał żywy udział w pracy społecznej i oświatowo-kulturalnej w Łodzi. W czasie rozbrajania Niemców stanął jako oficer Wojsk Polskich na czele zorganizowanej milicji robotniczej. W czasie wyborów do Sejmu Ustawodawczego zostaje posłem. Na zew Ojczyzny idzie do szeregów. Na czele szwadronu ułanów bierze udział w licznych potyczkach i podjazdach z hordami Budiennego. Nie doczekał chwili zwycięstwa, kiedy Wojska Polskie pędziły przed sobą hordy najeźdźcze z Polski do Rosji. Nie doczekał triumfu. Poległ...

Staraniem posłów na Sejm zwłoki poległego sprowadzone zostały do Łodzi z Modlina. Rada Miejska w roku 1920, oddając hołd poległemu, przemianowała ulicę Zarzewską na imienia Aleksandra Napiórkowskiego.

Pomnik na mogile bohatera wystawiony został staraniem Zarządu Miejskiego m. Łodzi. Plac na mogiłę ofiarował bezpłatnie dozór cmentarny, któremu przewodniczył ks. prałat Wincenty Tymieniecki.

W bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się mogiła kpt. Benedykta Grzymały-Pęczkowskiego. U mogiły wielki, okazały pomnik, wyobrażający pole walki z bolszewikami pod Radzyminem. Pośrodku postać naturalna bohatera wykonana w brązie. Oparty o gardę szabli, z czapką w rękę, stoi Benedykt Grzymała-Pęczkowski w mundurze kapitana Wojsk Polskich. Wspaniała postać rycerska! Na kamieniu mogiłnym napis:

„Benedykt Grzymała-Pęczkowski, kapral Legionów Polskich, więzień Szczypiorny i Łomży, kapitan 28 pułku Strzelców Kaniowskich, kawaler orderu „Virtuti Militari“ i Krzyża Walecznych, poległ w bitwie pod Radzyminem w obronie Warszawy dnia 15 sierpnia 1920 r., przeżywszy lat 23“.

Pomnik wykonany w czerwonym piaskowcu zwraca ogólną uwagę. Nadmienić należy, że kapitan Benedykt Grzymała-Pęczkowski był od najwcześniejszych lat harcerzem łódzkim.

Obok mogiły kapitana Pogonowskiego widzimy mogiłę podporucznika Józefa Sobolewskiego. Nad mogiłą pomnik, przedstawiającego podobiznę poległego oficera, rzeźbę głowy w hełmie stalowym żołnierskim i bojowym.

Na pomniku z piaskowca napis:

„Józef Sobolewski, podporucznik 9 pułku Legionowego Wojsk Polskich, absolwent Szkoły Podchorążych, poległ śmiercią walecznych w obronie Ojczyzny na kresach Rzeczypospolitej pod Białoziórką, ziemi Grodzieńskiej dnia 15-go września 1920 roku, przeżywszy lat 20“.

Poniżej pomnika wyryta na kamieniu sentencja brzmi:

„Śmierć tych użyźnia nowe pędy
I życie nowe sieje wszędy!...“

(Wyspiański).

**Pomnik nad mogiłą
ś. p. por. Józefa Sobolewskiego.**

Nasz rówieśnik, młody żołnierz Rzeczypospolitej, syn znanej w Łodzi rodziny, Józef Sobolewski, był wychowankiem gimnazjum im. Kopernika w Łodzi.

W tej samej kwaterze spotykamy mogiłę Olgierda Złotego. Na mogile skromna tabliczka głosi, że „Olgierd Złoty, student Wydziału Matematycznego Uniwersytetu Warszawskiego, b. uczestnik Legii Akademickiej

kampanii Rawa Ruska — Lwów, ochotnik 236 pułku piechoty I kompanii Wojsk Polskich, zginął w bitwie w czasie inwazji bolszewickiej dnia 19-go sierpnia 1920 roku. Żył lat 29. Pokój jego duszy!“

Nie wszyscy to jeszcze bohaterowie roku 1920. Wielu z nich spoczywa w grobach rodzinnych w innych kwaterach cmentarza.

W pobliżu, w sąsiedztwie mauzoleum Heintzlów, spostrzegamy grobowiec Henryka Goldmana, również jednego z młodziutkich żołnierzyków Rzeczypospolitej Polskiej.

Na pomniku czapka, pas żołnierski z bagnetem, jako symbol żołnierstwa młodego ochotnika Wojsk Polskich z roku 1920. Na kamieniu napis:

„Ś. P. Henryk Goldman, żołnierz-ochotnik Litewsko-Białoruskiej Dywizji I Wileńskiego pułku strzelców, urodzony 21 stycznia 1900 roku, zmarł 17 stycznia 1920 roku“.

Na kamieniu wyryto sentencję:

„Oj, jak to miło na tej polskiej ziemi spoczywać między rodakami swymi!...“

Dalej spostrzegamy mogiłę Juliana Neumarka, podporucznika 5 pułku piechoty Legionów, żołnierza Pierwszej Brygady Józefa Piłsudskiego, słuchacza filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego, który zmarł 29 maja 1919 roku, przeżywszy lat 23, z ran, odniesionych w bitwie pod Szutowicami na froncie wschodnim.

W kwaterze zasłużonych, w pobliżu alei głównej wznosi się pomnik nad mogiłą podporucznika I-go Polskiego Korpusu, Józefa Bukowskiego, urodzonego w dniu 1 stycznia 1894 roku, a poległego w obronie Ojczyzny dnia 11 listopada 1918 roku przy rozbrajaniu Niemców w Łodzi. Pomnik ten, przedstawiający wielki krzyż pułkowy I Polskiego Korpusu, wystawili nad mogiłą koledzy Dowborczycy w dziesiątą rocznicę Niepodległości Polski.

Po drugiej stronie pomnika podporucznika J. Bukowskiego, wznosi się mogiła Eugenii Wasiak, która, przeżywszy lat 20, zmarła 11 listopada 1918 roku, ginąc z ręki wroga. Przy pomniku kpt. Pęczkowskiego widzimy mogiłę Karola Rozenblata, który, przeżywszy lat 22, poległ w bitwie pod Radzyminem w miesiącu sierpniu 1920 roku w obronie Warszawy.

Dalej nieco w tejsze kwaterze spotykamy mogiłę ks. dr filozofii i teologii, Bronisława Gilewicza, kapelana 6 pułku piechoty Legionów Polskich i Wojska Polskiego, okręgu piotrkowskiego, inwalidę wojennego, który, przeżywszy lat 51, zmarł 12 lipca 1922 roku. Pomnik wystawiła księżka — siostra. Widzimy na nim napis: „Drogiemu bratu — Mela“. Dalej mogiła Kazimierza Bazylewicza, kaprała podchorążego, który zginął śmiercią lot-

nika w Dęblinie, Bolesława Kopczyńskiego, poległego w wojnie bolszewickiej w roku 1920 w wieku 24 lat, Jana Umińskiego, sierżanta Wojsk Polskich, kawalera orderu wojennego „Virtuti Militari“ i podwójnego Krzyża Walecznych, poległego w bitwie nad Narwią dnia 13 września 1920 roku w dziewiętnastym roku życia, Zygmunta Dunin-Juniewicza, kapitana Wojsk Polskich, który zginął dnia 12 listopada 1920 roku, przeżywszy lat 32. Na pomniku napis: „Cześć Jego świetlanej pamięci!“ Również w kwaterze zasłużonych znajduje się mogiła Jerzego Pawłowskiego podporucznika Wojsk Polskich, ochotnika 201 pułku piechoty, poległego w obronie Ojczyzny u bram Grodna, dnia 24 września 1920 roku w wieku lat 23. Na tablicy napis: „Cześć Jego pamięci!“

Fragment cmentarza wojennego rosyjsko-niemieckiego pod Rzgowem.

Kolejno spostrzegamy mogiłę Józefa Aleksandra Łuczyńskiego, podpułkownika Wojsk Polskich, urodzonego dnia 17 lutego 1859 roku, zmarłego dnia 14 marca 1921 roku. Na tabliczce napis: „Pokój Jego duszy!“

Tuż przy murze, odgradzającym cmentarz katolicki od prawosławnego nawprost kwatery zasłużonych leży mogiła Kazimierza Thuma, studenta, który, przeżywszy lat 20, poległ w obronie umiłowanej Ojczyzny w dniu 13 stycznia 1919 roku. Na tabliczce skromnej napis: „Cześć Jego pamięci!“

Dalej mogiła Stanisława Lachmanowicza, ułana 2 pułku ułanów, urodzonego dnia 5 maja 1900 roku, zmarłego dnia 20 maja 1919 roku.

Między mogiłami, których ślad zaciera czas, zachowała się jeszcze dość dobrze mogiła jednego z tych, którzy, walcząc pod obcymi znakami w armii

zaborczej-rosyjskiej i dla obcej sprawy, oddać musieli życie w czasie wojny światowej w roku 1914. Jest to mogiła oficera armii rosyjskiej, Cieszyńskiego, Polaka oczywiście, który służbę swą pełnił w I Baterii IV Artyleryjskiej Brygady.

W pobliżu mauzoleum Heintzlów mieści się mogiła Józefa Kasprzyckiego-Kasprzaka, sierżanta Pierwszej Brygady Legionów Józefa Piłsudskiego, który, przeżywszy lat 22 poległ przy zdobywaniu Mińska w dniu 25 lipca 1919 roku. Na tablicy napis: „Józef Kasprzycki-Kasprzak, sierżant Pierwszej Brygady Piłsudskiego, 5 pp. karabinów maszynowych, członek Milicji Ludowej, podporucznik 21 pułku warszawskiego, dowódca kompanii szturmowej, zginął we wsi Stary Raków“.

W pobliżu mogiła Stefana Lindnera, legionisty I Brygady Józefa Piłsudskiego, żył lat 24 zmarł 18 maja 1920 roku. Na tabliczce napis: „Pokój Jego duszy!“.

Między mogiłami przy mauzoleum Heintzlów odszukaliśmy jeszcze jedną mogiłę weterana powstania 1863 roku, Bonifacego Czerniaka, uczestnika powstania 1863 roku, prezesa Związku Weteranów. Przeżył lat 78, zmarł 17 września 1919 roku. W pierwszej bocznej alei od wejścia na cmentarz po stronie prawej znajduje się mogiła Edwarda Andrzeja Jezierskiego, ucznia 7 klasy gimnazjum im. Kopernika w Łodzi, kaprała ochotnika 26 pułku piechoty, poległego w dniu 2 lipca 1919 roku w wieku lat 17. Obok zaś tej—mogiła księdza kanonika Jezierskiego, długoletniego proboszcza parafii Dłutów, następnie parafii Rozprza ziemi piotrkowskiej. Zmarł w Rozprze dnia 13 września 1913 roku, przeżywszy lat 63.

W kwaterze zasłużonych jeszcze jedna mogiła. Spoczywa w niej snem wiecznym porucznik Stanisław Granosik, peowiak, por. 28 pułku Strzelców Kaniowskich, który poległ w obronie Ojczyzny nad Stochodem. Urodzony w roku 1897 zginął dnia 24 lutego 1919 roku. Na tablicy napis: „Cześć Jego pamięci!“.

W niedalekiej odległości natrafiamy na mogiłę ks. Józefa Szcześniaka, długoletniego prefekta szkół łódzkich, proboszcza parafii Najświętszego Serca Jezusowego w Radogoszczu. Urodzony w roku 1869, zmarł w roku 1917.

Nie wszyscy to jeszcze rycerze wolności i obrońcy Niepodległości Polski, którzy kładli się pokotem na polach chwały żołnierskiej. Jedni z nich spoczywają na Starym Cmentarzu Katolickim, inni na Ewangelickim, większość na cmentarzu wojskowym na Zarzewie lub na Dołach. Jest przecież poważna liczba łodzian, których mogiły rozsiane są po całej Polsce.

Wspomnieć należy i o harcerzach łódzkich, poległych za Ojczyznę, a których mogiły spotkać możemy w wielu częściach Polski.

Do tych należą: Adameczyk Władysław, harcerz Chorągwi Łódzkiej, Błaszczyk Ludwik, Bocheński Edmund, Boldman Artur, Boniecki Ignacy, legionista II Brygady Legionów, Brojek, Chabowski Zygmunt, harcerz Chorągwi Łódzkiej, legionista I Brygady, zginął w roku 1914 pod Łowczówkiem, Cierplikowski Stefan, Chrząszcz Józef, harcerz Chorągwi Łódzkiej, legionista I Brygady Legionów, zginął w roku 1914 pod Łowczówkiem, Cukier Stanisław, szeregowiec 5 pułku piechoty Legionów, poległ w ataku na bagnety pod Stawogorozem na Polesiu w kwietniu 1916 roku, Derda Feliks, harcerz Chorągwi Łódzkiej, Dzikowski-Rębilas, legionista I Brygady Legionów, poległ w ataku na Kamieniec dnia 23 maja 1915 roku, Domaradzki Władysław, harcerz Chorągwi Łódzkiej, Donaszewski Roman, Dzewulski Eugeniusz, starszy żołnierz, harcerz, Fastyn Józef, Frączkowski, Frychole Teodor, Galiński Mieczysław, harcerz Chorągwi Łódzkiej, żołnierz 201 pułku piechoty 8 kompanii poległ pod Białymi Błotami, Głazewski Jerzy, Goldenberg Arkadiusz, harcerz Chorągwi Łódzkiej, legionista I Brygady Legionów, zginął w roku 1916 pod Kostiuchnówką, Grudziński-Pększyc, legionista, poeta, harcerz z Łodzi, pozbawiony wzroku, otoczony przez Rosjan, wystrzałem z rewolweru pozbawił się życia w maju 1915 roku w okolicach Opatowa, Gruszczyński Antoni, drużynowy z Łodzi i Zgierza, legionista I Brygady Legionów, zginął w roku 1915 pod Urzędowem, Hartman Józef harcerz z batalionu harcerskiego, zmarł w szpitalu Ujazdowskim w grudniu 1915 roku, pochowany na Starym Cmentarzu Katolickim po lewej stronie za kapliczką, Hirsch Klemens, Hykiel Mieczysław, Jaros Józef, Joachimiak Mieczysław, Kaczor Klemens, Kalusiński Mieczysław, legionista I Brygady 6 pułku piechoty Legionów, zginął w roku 1916 nad Styrem, Kaucz Wacław, Kielek Jan, legionista I Brygady, zginął pod Łowczówkiem, Kozanecki Henryk, podporucznik, harcerz, pilot, zginął w locie bojowym dnia 13 sierpnia 1920 roku w obronie Warszawy, Kopel Józef, zginął 23 sierpnia 1920 roku pod Wyżnianami, Krzyżanowski Zygmunt, żołnierz 201 pułku piechoty 8 kompanii poległ pod Starymi Trokami, Kwiatkowski Kazimierz, Łapiński Tadeusz, Machnik Mieczysław, plutonowy 6 p. p. Legionów, zginął w 1920 roku w odwrocie spod Kijowa, Łaszkievicz Kazimierz, uczeń gimnazjum A. Zimowskiego w Łodzi, harcerz, zmarł z ran w roku 1920, pochowany na Cmentarzu Zarzewskim, Maciński Stanisław, Mączka Teodor, Miatkowski Artur, Mikołajczyk Ludomir, zginął w niewoli bolszewickiej w roku 1920, Michalak Władysław, Michałkiewicz, Minke Rudolf, harcerz, żołnierz 8 kompanii 201 pułku piechoty, poległ pod Łapami, Nabelak-Buła Mieczysław, dowódca oddziału harcerskiego przy Komendzie Legionów, ranny, utonął w Dźwinie w lutym 1920 roku, Nowak Paweł, Nowak Stanisław, Ostalski, Owczarek Ka-

zimierz poległ pod Łapami w roku 1920. Pawłowski Jan, Pfabe Witold, Piotrowski Kazimierz, Polaczek Władysław, podchorąży 9 p. Legionów, zginął pod Grudkiem, za Białymstokiem w roku 1920, Polak Konstanty, Przybylski Adam, legionista, poległ w roku 1915, Rabs Zygmunt, Remelski Jan, Rogowski Adolf, Sikora Jan, Skoczylas August, sierżant sztabowy, harcerz, Skibiński Józef, ks. Skorupka Ignacy, przeszyty kulami bol-

Pomnik wystawiony ku uczczeniu pamięci bohaterskiego kapłana ś. p. ks. Ignacego Skorupki. Pomnik przedstawia Pana Jezusa, dźwigającego krzyż na Golgotę. Boki cokołu, ozdobne w płaskorzeźby, przedstawiają fragmenty bitwy pod Ossowem.

szewickimi, ginie w roku 1920 w sierpniu pod Ossowem, w wieku 28 lat, Soski Mieczysław, Świerszcz Wincenty, Suligowski Ignacy, poległ w roku 1919 pod Wilnem, Suzin, zmarł z ran w szpitalu w roku 1915, Szadkowski Jan, Szal Franciszek, Szantyr Feliks, Szymczak Stefan, Szletyński Jerzy, harcerz Chorągwi Łódzkiej, legionista I Brygady, zginął w roku 1915 pod Konarami, Szulakowski Mieczysław, Thun Mieczysław, Tuszyński Jan, Tworos Ireneusz, Urbanowski Antoni, ułan 203 pułku ułanów ochotników, ranny pod Ciechanowem w roku 1920 w miesiącu sierpniu, zmarł od ran w szpitalu w Warszawie, Wierzbicki Józef, Wajs Wiktor, Wolski Stanisław, drużynowy z Łodzi, podchorąży 5 p.p. Legionów,

poległ pod Dźwińskiem 4 stycznia 1920 roku, pochowany na Starym Cmentarzu Katolickim w Łodzi, w alei, graniczącej z Cmentarzem Prawosławnym, Wróbel Zygmunt.

Tutaj, na Starym Cmentarzu Katolickim znajduje się dokument walk bratobójczych w okresie rewolucji lat 1905—1907. Są nim mogiły tych, którzy zginęli od kuli skrytobójczej. Mogiły te zajmują oddzielną kwaterę po stronie lewej cmentarza od alei głównej za kapliczką. Na mogiłach czytamy nazwiska:

Kwaterna mogił poległych od zdradzieckiej kuli łodzian
w okresie rewolucji w latach 1905—1909.

Ignacy Sowiński, zamordowany dnia 24 maja 1907 roku, Adam Pokorski, żył lat 35, zmarł dnia 19 kwietnia 1907 roku, Zygmunt Kurowski, zmarł 8 stycznia 1907 roku, przeżywszy lat 22, Bolesław Owsianka, towarzysz sztuki drukarskiej, urodzony dnia 18-go października 1886 roku, zamordowany dnia 8 kwietnia 1907 roku. Na pomniku napis: „Pokój Mu wieczny!“ Zacnemu współpracownikowi Redakcja „Rozwoju“, Wincenty Dymiter, żył lat 23, zmarł dnia 13 kwietnia 1906 roku; na tabliczce widnieje napis:

„Nad Twoją mogiłą stoję, matka zapłakana
Synu mój drogi, ukochany,
Czemu ręka zbrodnicza życie Ci zabrała,
Czemu Twa dusza od nas uleciała?
Mogiła, Synu, zwłoki Twe zawarła,
Matce boleść serce nazawsze rozdarła!“

Dalej mogiła Bolesława Szcześniaka, który, przeżywszy lat 18, zmarł śmiercią tragiczną w roku 1905. Na tabliczce napis: „Pokój Jego duszy!“ Obok mogiła Stanisława Kasprzaka. Urodzony w 1887 roku, został zabity dnia 26 listopada 1906 roku. Wreszcie mogiła Bolesława Kubackiego, urodzonego dnia 24 marca 1887 roku, zamordowanego dnia 16 sierpnia 1906 roku.

W dalszych poszukiwaniach udało się uzupełnić listę weteranów powstania styczniowego roku 1863. W kwaterze przy kaplicy cmentarnej jest mogiła Józefa Sokolnickiego, weterana powstania styczniowego, zmarłego w dniu 10 grudnia 1900 roku w wieku lat 57; Juliana Masłowskiego, urodzonego w roku 1847, zmarłego w roku 1922.

Do najstarszych mogił należy również mogiła Wojciecha Feliksa Zarzyckiego. Mieści się ona w alei bocznej na prawo od kaplicy cmentarnej. Wojciech Zarzycki był obywatelem ziemskim, byłym oficerem byłych Wojsk Polskich, kawalerem orderu Virtuti Militari. Urodzony w roku 1805. Zmarł w roku 1890 w wieku lat 85. Nad mogiłą pomnik, przedstawiający postać Matki Bożej.

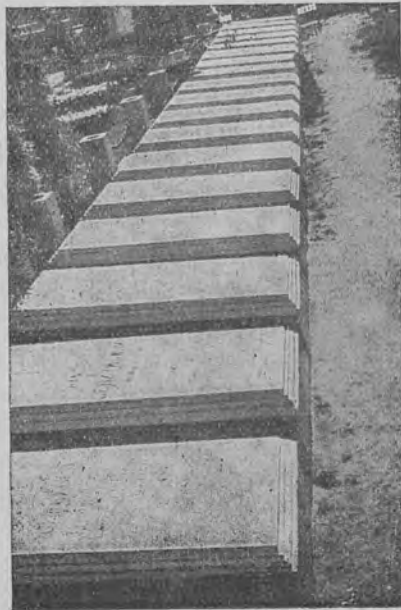
Przechodząc do innej kwatery, położonej po prawej stronie alei głównej cmentarza od wejścia, stajemy wobec mogił, będących symbolem już nie walki o wolność, lecz walki człowieka wolnego ze złym, walki o szacunek dla prawa i walki o praworządność i bezpieczeństwo.

W kwaterze tej tulą się do siebie mogiły ofiar służby i obowiązku, posterunkowych Policji Państwowej w Łodzi.

Szumią nadmogilne jesiony cmentarza przodownikowi Ignacemu Rutkowskiemu, który będąc delegowany służbowo w dniu 10 lutego 1919 roku na wiec komunistów niemieckich, odbywający się w lokalu Towarzystwa Männergesangverein w Łodzi przy ulicy Piotrkowskiej 243, został zamordowany przez uczestników wiecu w chwili, gdy zwrócił się do przewodniczącego wiecu z żądaniem rozwiązania zgromadzenia.

Szumią nadmogilne jesiony cmentarza i zawodzą pieśń przerwanego życia przodownikowi służby śledczej Bolesławowi Pasikowskiemu, zabitemu dnia 11 kwietnia 1919 roku przy zbiegu ulicy 11 Listopada i Zachodniej przez złoczyńców: Lewasińskiego, Ptaszyńskiego i Banasiaka, których usiłował aresztować.

Tą samą nutą żalu rozbrzmiewają drzewa u mogił: przodownika Wiktora Sztorca, który stając w obronie ładu i bezpieczeństwa w dniu 17-go września 1919 roku przy zbiegu 11-go Listopada obok posesji numer 4, został obrzucony kamieniami przez zebranych tam komunistów. Wskutek odniesionych obrażeń przodownik Wiktor Sztorc zmarł w szpitalu św. Józefa przy ulicy Drewnowskiej.

Kwatera mogił poległych na posterunku policjantów.

Obok tych mogił spostrzegamy bliźniaczo do siebie podobne mogiły: starszego posterunkowego Aleksandra Najmana, zabitego w dniu 19 lipca 1920 roku przez nieznaną sprawców podczas służby pełnionej na torze kolejowym, starszego posterunkowego Jana Kopani, postrzelonego w czasie służby w dniu 17 kwietnia 1928 roku w momencie legitymowania podejrzanych osobników przy zbiegu ulicy Brzezińskiej i Franciszkańskiej. Wskutek odniesionych ran starszy posterunkowy Jan Kopania zmarł w szpitalu.

W kolejnym przeglądzie świata mogił następuje mogiła posterunkowego Stefana Andysza. Postrzelony w dniu 16 grudnia 1933 roku w momencie pościgu za przestępcami, którzy dokonali napadu rabunkowego na skład win i wódek Marii Kulawiakowej przy ulicy Rzgowskiej 52. Posterunkowy Stefan Andysz wskutek odniesionych ran zmarł w Szpitalu Ewangelickim przy ulicy Północnej dnia 19 grudnia 1933 roku.

I kóżka Melpomena posiada na Starym Cmentarzu Katolickim swoich przedstawicieli. Spoczywają tu: Włodzimierz Maliszewski, dyrektor tea-

tru Polskiego w Łodzi, zmarły w wieku 76 lat. Mogiła mieści się w kwaterze przedostatniej przed kaplicą, Maria z Romanowskich Maliszewska, artystka dramatyczna, zmarła w 1914 roku, przeżywszy lat 46; Józef Texel, dyrektor Teatru Polskiego w Łodzi, zmarły w dniu 28 maja 1904 roku w wieku 64 lat. Nad pomnikiem rzeźba, przedstawiająca popiersie zmarłego, wykonane w brązie. Mogiła w ostatniej kwaterze przy kaplicy na lewo, w pobliżu pomnika Jana Polaskiego.

Józef Texel silnie był powiązany z teatralną Łodzią. Spotykamy go najwcześniej, bo w roku 1867 w zespole artystów Anastazego Trapszo w towarzystwie Bolesława Leszczyńskiego, Henryka Grubińskiego, Rufina Morozowicza i innych. Za sprawą Józefa Texla powstał w Łodzi w roku 1878 gmach teatralny na terytorium posesji hotelu „Victoria“. W gma-

§ 3 Kwaterna grobów policjantów na Starym Cmentarzu Katolickim w Łodzi.

chu tym osiedlił się Józef Texel ze swym artystycznym zespołem i tutaj zainaugurował sezon teatralny operą Dunieckiego „Paziowie królowej Marysienki“. Józef Texel nosił się z zamiarem założenia stałego teatru w Łodzi, lecz wobec braków materialnych i moralnego poparcia, nie mogąc dłużej się utrzymać, już w roku 1879 udał się ze swym zespołem na wędrowną, ale przez kilka lat z rzędu corocznie przebywał w Łodzi przez kilka miesięcy ze swym zespołem.

Maria z Romanowskich Maliszewska wchodziła w roku 1908—1909 w skład zespołu teatralnego za czasów dyrekcji Aleksandra Zelwerowi-

cza. Spotykamy ją również i w zespole sezonu teatralnego roku 1911—1912 również za czasów Zelwerowicza.

W alei, sąsiadującej z Cmentarzem Prawosławnym, spotykamy mogiłę jednego z utalentowanych artystów dramatycznych sceny polskiej w Łodzi, Janusza Orlińskiego-Busiackiego, urodzonego dnia 4 października 1872 roku, zmarłego dnia 2 kwietnia 1917 roku. Na mogile wystawiono pomnik z piaskowca, na którym widnieje rzeźba, przedstawiająca profil głowy zmarłego artysty.

Dziennikarstwo łódzkie reprezentuje na Starym Cmentarzu nestor tego zawodu, jeden z najdzielniejszych szermierzy pióra, publicysta i literat, wielki patriota polski i obywatel m. Łodzi, Wiktor Czajewski, wydawca

Pomnik nad mogiłą

ś. p. Olimpii z Malewskich Pohlens, żony prezidenta m. Łodzi Edmunda Pohlensa w latach: 1865—1866, zmarłej w roku 1868.

i redaktor dziennika „Rozwój“, zmarły w wieku lat 64 w dniu 23 kwietnia 1922 roku; Stanisław Łapiński, literat i publicysta, najstarszy w Łodzi, piszący pod pseudonimem „Janusza“, długoletni współpracownik dziennika „Rozwój“, osobistość szczególnie popularna w swoim czasie w naszym mieście, urodzony w roku 1848, zmarły w roku 1917. Na mogile pomnik z płaskorzeźbą, przedstawiającą profil głowy zmarłego. Pomnik wystawili siostra zmarłego i jego przyjaciel.

Kim był Wiktor Czajewski dla miasta naszego, wie dobrze Łódź. Pamiętamy tę postać aktywnego publicysty-patrioty i działacza społecznego,

rozkrzewiającego ducha polskości w środowisku zinternacjonalizowanej Łodzi.

Wiktor Czajewski urodził się w dniu 10 czerwca 1856 roku w Ostrołęce. Nauki pobierał w Królewcu, później w Krakowie, gdzie ukończył Wydział Filozoficzny. Po dłuższym pobycie za granicą, osiedlił się w Warszawie, pisując do „Ateneum“, „Tygodnika Ilustrowanego“, „Przeglądu Tygodniowego“ i „Bluszczu“ z zakresu historii i literatury.

W roku 1887 Wiktor Czajewski założył „Tygodnik Powszechny“ i prowadził go do roku 1891. Ogłosił drukiem „Historię literatury czeskiej“, „Statut Odrodzenia“, „Polskę za Piastów“, oraz wyczerpującą monografię Krakowa.

Zasługą Wiktora Czajewskiego niemałą było założenie stałego organu codziennego pisma w naszym mieście, wydawanego pt. „Rozwój“, będącego pismem szerokich mas polskiego społeczeństwa w okresie niewoli. Czajewski prowadził pismo swe konsekwentnie w duchu zachowawczym.

W okresie wielkiej wojny i późniejszej okupacji niemieckiej, Wiktor Czajewski był jednym z pierwszych, których okupanci wysłali do Niemiec i osadzili w obozie dla internowanych. W tym czasie „Rozwój“ został zamknięty i nie ukazywał się.

Powróciwszy z obozu do Łodzi Czajewski wznowił wydawnictwo „Rozwoju“.

W alei bocznej po stronie lewej od alei głównej przy kaplicy cmentarnej wznosi się grobowiec utrzymany w stylu romańskim. Jest to mauzoleum znanej w Łodzi rodziny przemysłowców Heintzłów, pionierów przemysłu łódzkiego. Spoczywają w nim członkowie tej rodziny z Juliuszem baronem Heintzlem von Hohenfels zmarłym w dniu 21 sierpnia 1922 roku w wieku 63 lat.

Baron Juliusz Heintzel zmarł w majątku swym Julianowie pod Łodzią. Był synem pioniera przemysłu łódzkiego i właściciela zakładów przemysłowych. Studia techniczne kończył w Rydze. Był założycielem Towarzystwa „Warrant“. W dużej mierze inicjatywie barona Juliusza Heintzla zawdzięcza miasto nasze powołanie do życia Łódzkich Kolei Dojazdowych. Należał do Zarządu Towarzystwa Górniczego „Saturn“, był prezesem Miejskiego Towarzystwa Kredytowego oraz jednym z inicjatorów budowy kościoła katedralnego św. Stanisława Kostki w Łodzi, prezesem Komitetu Budowy tej świątyni oraz fundatorem ołtarza głównego.

Szczególnie interesował się sztuką piękną i opiekował bracią artystyczną. Zgromadził też bezcenne zbiory sztuk pięknych.

Wśród mogił, których ślad już się zacierza wymienić należy mogiłę Jana Szóstkowskiego, b. adwokata m. Łodzi, urodzonego w roku 1810, zmarłego dnia 4 marca 1880 roku. Nad mogiłą tą, znajdującą się w pierwszej alei po stronie lewej od alei głównej tuż przy wejściu na cmentarz, wznosi się

pomnik, przedstawiający krzyż oraz anioła z gałązką palmową. Tutaj znaleźli miejsce wiecznego spoczynku liczni również przedstawiciele ruchu intelektualnego i reprezentanci zawodów wyzwolonych, a więc mogiły: Konstantego Falken-Płacheckiego, rejenta łódzkiego, żył lat 66, zmarł 5-go października 1902 roku, tutaj spoczywa Wacław Kujawski, profesor gimnazjum męskiego Zgromadzenia Kupców m. Łodzi, zmarły dnia 22 listopada 1928 r. w wieku 48 lat; z Pętkowskich Wiktoria Macińska, przełożona

**Mauzoleum Heintzlów
na Starym Cmentarzu Katolickim w Łodzi.**

gimnazjum żeńskiego, zmarła dnia 28 sierpnia 1926 roku; dalej mogiły Ignacego Kossobudzkiego, inżyniera, zmarłego w roku 1893. Na pomniku sentencja: „W świecie ducha nie ma pożegnania“! Julii Lewalt-Jezierskiej, przełożonej gimnazjum, urodzonej w 1840 roku, zmarłej w 1910. Mogiła w alei stykającej się z Cmentarzem Prawosławnym. Na pomniku przedstawiającym płaskorzeźbę profilu zmarłej napis:

„A ten zwycięża, kto drugim da więcej światła od siebie...“

Pomnik wystawili w hołdzie, czci i wdzięczności uczennice oraz nauczycielstwo. Na płycie pomnika epitafium:

„Tej, co wśród gromów niewoli, wytrwale z zaparciem się siebie
Stała lat 50 pod sztandarem oświaty narodowej, budując Wolną Polskę“.

(C. d. n.)

P R O T O K Ó Ł
17 POSIEDZENIA RADY PRZYBOCZNEJ
PRZY TYMCZASOWYM PREZYDENCIE MIASTA ŁÓDZI.

Łódź, dnia 18 sierpnia 1938 roku.

Komplet członków Rady 30.

Obecnych członków Rady 23.

I. Członkowie Rady Przybocznej:

a) obecni: 1. Andrzejewski Zygmunt, 2. Antoszkiewicz Andrzej, 3. Chodakowski Leon, 4. Cieślak Władysław, 5. Fiedler Zygmunt, 6. Grabowski Władysław, 7. Gierbich Wawrzyniec, 8. inż. Hologreber Jan, 9) ks. Kaczyński Dominik, 10. Liberman Fiszel, 11. Malinowski Seweryn, 12. dr Mogilnicki Tadeusz, 13. Pawłowski Stanisław, 14. Rybicka Apollonia, 14. Rymkiewicz Władysław, 16. Smolarek Antoni, 17. Socha Józef, 18. Stypułkowski Jan, 19. Szarkowska Zofia, 20. Tomczyk Józef, 21. Walczak Walenty, 22. Włodarek Marian, 23. Wolski Aleksander.

b) nieobecni usprawiedliwieni:

1. Cyrański Adam, 2. Dobranc Bertold, 3. Jaworowski Kazimierz, 4. Raabe Zygmunt.

c) nieobecni nieusprawiedliwieni:

1. Dudkiewicz Edward, 2. Geyer Robert, 3. Harasz Antoni.

II. Członkowie Zarządu Miejskiego:

a) obecni: 1. Prezydent Godlewski Mikołaj, 2. Wiceprezydent Kozłowski Kazimierz.

b) nieobecny usprawiedliwiony: 1. Wiceprezydent Pączek Antoni.

III. Urzędnicy miejscy:

1. Ancyפורowicz Aleksander, 2. inż. Brzozowski Julian, 3. Chwalbiński Leon, 4. Folt Zygmunt, 5. dr Grabowski Albin, 6. Graliński Włodzimierz, 7. Hoffman Robert, 8. Kalinowski Mieczysław, 9. Konopka Heliodor, 10. Kleck Wacław, 11. Leśniczak Zygmunt, 12. dr Misjon Bolesław, 13. inż. Przeździecki Stanisław, 14. inż. Rybołowicz Jan, 15. Rogowicz Stefan, 16. inż. Stułkowski Jan, 17. dr inż. Wilkoszewski Bogumił.

Przewodniczący: Prezydent Godlewski Mikołaj.

Sekretarz: Graliński Włodzimierz, Wicedyrektor Zarządu Miejskiego,

Stenografki: Brzozowska Klara i Milewska Zofia.

Porządek obrad.

- I. Z a g a j e n i e (stwierdzenie quorum, przyjęcie porządku obrad i protokołu ostatniego posiedzenia, komunikaty).
- II. W y b ó r przedstawiciela Gminy Miejskiej Łódź do Rady Opieki Społecznej — ref. dyr. M. Kalinowskiego —
- III. S p r a w o z d a n i a Komisyj Radzieckich:
 - a) F i n a n s o w o - B u d ż e t o w e j w przedmiocie:
 1. zatwierdzenia zmian w budżecie Zarządu Miejskiego w Łodzi na rok administracyjny 1938/39 — ref. p. Z. Fiedlera —
 2. zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź pożyczki zagranicznej w sumie około zł 2.500.000.— na cele inwestycyjne — ref. p. Z. Fiedlera —
 3. zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź w Towarzystwie Osiedli Robotniczych pożyczki w kwocie zł 400.000.— na budowę robotniczego bloku mieszkaniowego na Nowym Rokiciu — ref. p. A. Smolarka —
 4. zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź w Banku Gospodarstwa Krajowego pożyczki w kwocie zł 1.750.000.— na zasilenie funduszy kasowych Gminy w okresie budżetowym 1938/39 roku — ref. p. Z. Fiedlera —
 5. zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź z Funduszu Pracy dodatkowej pożyczki w kwocie zł 200.000.— na prowadzenie robót kanalizacyjnych — ref. p. Z. Fiedlera —
 6. przyjęcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych subwencji w kwocie zł 35.000.— na uzupełnienie sprzętu pożarniczego Łódzkiej Ochotniczej Straży Pożarnej — ref. p. A. Smolarka —
 7. zarachowania funduszu szpitalnego Gazowni Miejskiej w Łodzi na nadzwyczajne dochody budżetowe Zarządu Miejskiego w roku administracyjnym 1938/39 — ref. p. A. Smolarka —
 8. przyznania subwencji z funduszy miejskich Szkole Sztuk Pięknych im. C. Norwida w Łodzi — ref. p. A. Smolarka —
 9. wybudowania kosztem około zł 90.500.— prowizorycznego betonowego kanału kanalizacyjnego na ul. Rzgowskiej — ref. p. Z. Raabego —

10. nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Mieczysława Krotoszyńskiego działki gruntu, położonej w Łodzi przy ul. Wierzbowej — ref. p. Z. Raabego —
11. nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od J. Żmigroda i M. Rozenberga terenu, przeznaczonego pod realizację projektowanej ulicy Czarna Droga — ref. p. Z. Raabego —
12. nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od succ. Sp. Akc. B. Bendeta terenu, przeznaczonego pod realizację projektowanej ulicy Czarna Droga — ref. p. Z. Raabego —
13. nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Abrama i Sary małż. Weisberg terenu, przeznaczonego pod realizację projektowanej ulicy Czarna Droga — ref. p. Z. Raabego —
14. nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Sp. Akc. I. K. Poznańskiego terenu, przeznaczonego pod realizację projektowanej ulicy Czarna Droga — ref. p. Z. Raabego —
15. nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Pawła i Antoniego Braci Ramisz pasa gruntu przy Al. Kościuszki nr 58 — ref. p. Z. Raabego —
16. nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od firmy „Przemysł Włókienniczy S-wie Zygmunta Jarocińskiego, Sp. Akc. pasa gruntu, położonego przy zbiegu ulic Nawrot i Targowej — ref. Z. Raabego —
17. przystąpienia przez Gminę Miejską Łódź do budowy kosztem około zł 930.000.— robotniczego bloku mieszkaniowego o 96 mieszkaniach na terenie miejskim na Nowym Rokiciu — ref. p. A. Smolarka —
18. wybudowania budynku mieszkalnego na terenie majątku miejskiego Rszew — ref. p. A. Smolarka —
19. skasowania z dniem 1 sierpnia 1938 roku poboru od pracowników Zarządu Miejskiego podatku specjalnego od wynagrodzeń służbowych — ref. p. A. Smolarka —
20. nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od H. i A. Schwartzów terenu pod poszerzenie ulic Wysokiej i Przejazd — ref. p. Z. Raabego —
21. przyjęcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Teodora Tietzena i innych darowizny terenów ulicznych, położonych przy ulicach Łąkowej i Andrzeja — ref. p. Z. Raabego —
22. budowy szaletu publicznego w parku miejskim im. H. Sienkiewicza — ref. p. Z. Raabego —

b) do Spraw Ogólnych w przedmiocie:

1. wprowadzenia zmian do Statutu Publicznego Szpitala Miejskiego pod wezwaniem św. Antoniego w Łodzi — ref. p.
2. przyjęcia na rzecz gminy Miejskiej Łódź od małż. Walenciaków i małż. Śniadych darowizny terenów ulicznych i zielenca, położonych w Łodzi przy ulicy Śląskiej nr 100/102 — ref. p.
3. przyjęcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź darowizny terenów ulicznych pod ulicę Świętokrzyską — ref. p.
4. zatwierdzenia Przepisów Miejsowych o najmniejszych dopuszczalnych rozmiarach działek budowlanych na terenie m. Łodzi — ref. p.
5. zawieszenia rozpatrzenia prośby L. Górskiego o zezwolenie na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Helskiej nr 29 — ref. p.
6. zawieszenia rozpatrzenia prośby F. Trubowicza o zezwolenie na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ulicy Ogrodowej nr 7/9/11 — ref. p.

IV. Wolne wnioski (krótkie zapytania, wnioski nagłe i zwykłe, interpelacje).**I. Zagajenie:**

Posiedzenie otwiera o godzinie 19 min. 20 Tymczasowy Prezydent Miasta, stwierdzając, iż jest ono prawomocne, gdyż na 30 członków Rady obecnych jest 23, nieobecnych 7, w tym 4 usprawiedliwionych.

Protokół 16 posiedzenia Rady Przybocznej z dnia 30 czerwca 1938 roku uznaje się za przyjęty, wobec niezgłoszenia doń poprawek przez członków Rady, którym był on wyłożony do przeglądu.

Sprawy, które referować miał p. Z. Raabe, wobec wyjazdu tegoż z Łodzi, referuje p. inż. Rybołowicz J., naczelnik Wydziału Technicznego. Wszystkie sprawy Komisji do Spraw Ogólnych referuje p. W. Walczak.

Z porządku obrad zdejmuje się sprawę nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od H. i A. Schwartzów terenu pod poszerzenie ulic Wysokiej i Przejazd (punkt III-a—20).

Przyjęto do wiadomości:

Następujące postanowienia Tymczasowego Prezydenta Miasta, powzięte:
a) w zastępstwie Rady Miejskiej:

1. nr 617/R z dnia 2 lipca 1938 roku w sprawie przyznania p. inż. Rudolfowi Lipskiemu, kierownikowi Oddziału Drogowego Wydziału Technicznego, szczebla „D“ w posiadanym II stopniu służbowym;

2. nr 618/R z dnia 2 lipca 1938 roku w sprawie pokrycia z funduszków miejskich powstałych w roku administracyjnym 1937/38 mank kasowych trzech kas miejskich, wynoszących ogółem zł 612.86;
 3. nr 619/R z dnia 2 lipca 1938 roku w sprawie udzielenia p. Millerowi Mieczysławowi, pracownikowi Wydziału Ewidencji Ludności, dyspensy od wymaganego Statutem etatów stanowisk służbowych dla pracowników Zarządu Miejskiego w Łodzi stopnia wykształcenia na stanowisko urzędnika miejskiego III kategorii;
 4. nr 621/R z dnia 2 lipca 1938 roku w sprawie umorzenia z powodu nieściągalności kwoty zł 865.50, należnej od Józefa Grobelnego z tytułu czynszu dzierżawnego za użytkowanie w roku 1927 terenu w parku im. ks. J. Poniatowskiego pod imprezy rozrywkowe;
 5. nr 622/R z dnia 27 lipca 1938 roku w sprawie etatyzacji 69 pracowników umysłowych i 86 fizycznych przedsiębiorstwa miejskiego Kanałizacja i Wodociągi;
 6. nr 626/R z dnia 5 sierpnia 1938 roku w sprawie mianowania w drodze wyjątku p. Andrzeja Luzaka, woźnego Wydziału Oświaty i Kultury, pracownikiem etatowym XII stopnia służbowego, nie bacząc na przekroczenie przezeń 48 roku życia w chwili wstąpienia na służbę miejską;
 7. nr 627/R z dnia 8 sierpnia 1938 roku w sprawie zamiany akcji Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego nominalnej wartości zł 3.600.000.— złożonych na zabezpieczenie pożyczek, zaciągniętych w Funduszu Pracy na sumę zł 1.800.000.—, na akcje Spółki Akcyjnej „Koleje Elektryczne Łódzkie“ takiejże wartości nominalnej;
 8. nr 628/R z dnia 12 sierpnia 1938 roku w sprawie umorzenia z powodu nieściągalności zaległego komornego od 48 lokatorów miejskich domów drewnianych;
- b) w zastępstwie Magistratu:
1. nr 1566/M z dnia 2 lipca 1938 roku w sprawie wydzierżawienia na okres 3 lat Gminie Chojny pod budowę gmachu publicznej szkoły powszechnej działki gruntu miejskiego, zawierającej 7288 m. kwadratowych powierzchni, położonej w gminie Chojny;
 2. nr 1571/M z dnia 13 lipca 1938 roku w sprawie wydzierżawienia na okres 3 lat Towarzystwu Kolonii Letnich Publicznych Szkół Powszechnych m. Łodzi pod budowę wzorowego osiedla kolonijnego dla dziatwy publicznych szkół powszechnych działki gruntu o powierzchni około 5 ha, położonej na terenie majątku miejskiego Rszew;

3. nr 1576/M z dnia 13 lipca 1938 roku w sprawie przyznania Komitetowi Redakcyjnemu czasopisma „Kultura Łodzi“ jednorazowego zasiłku w wysokości zł 300.—;
4. nr 1580/M z dnia 27 lipca 1938 roku w sprawie wyasygnowania z funduszów miejskich kwoty zł 11.100.— na pokrycie kosztu zatrudnienia w biurach Zarządu Miejskiego w okresie od dnia 1 lipca do dnia 30 września 1938 roku personelu Miejskiego Obywatelskiego Komitetu Zimowej Pomocy Bezrobotnym;
5. nr 1581/M z dnia 27 lipca 1938 roku w sprawie przejścia przez miasto z dniem 1 września 1938 roku konserwacji kosztem zł 1.320.— rocznie dalszych 6-ciu studzien, znajdujących się na terenie II serii budynków osiedla mieszkaniowego Towarzystwa Osiedli Robotniczych Na Marysinie III;
6. nr 1582/M z dnia 27 lipca 1938 roku w sprawie otwarcia w Publicznym Szpitalu Miejskim w Radogoszczu dodatkowego oddziału na 40 łóżek dla chorych na dur brzuszny i czerwonkę;
7. nr 1592/M z dnia 27 lipca 1938 roku w sprawie ustalenia z dniem 1 września 1938 roku nowych opłat za czynności Miejskiej Izby Odkażającej;
8. nr 1594/M z dnia 27 lipca 1938 roku w sprawie przyjęcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź dla Miejskiego Muzeum Etnograficznego od Wojewódzkiego Obywatelskiego Komitetu Zimowej Pomocy Bezrobotnym w Łodzi bezzwrotnej dotacji w sumie zł 11.500.— na zatrudnienie bezrobotnych przy robotach wykopaliskowych oraz w pracowniach muzeum;
9. nr 1601/M z dnia 12 sierpnia 1938 roku w sprawie usunięcia z parku im. St. Staszica pawilonów wystawowych oraz oddania jednego z nich Łódzkiemu Klubowi Sportowemu, a pozostałych 2-ch do dyspozycji Wydziału Wojskowego.

Na ręce przewodniczącego złożony zostaje przez St. Pawłowskiego i tow. wniosek nagły w sprawie udzielenia p. A. Purlalowi, naczelnikowi Wydziału Gospodarczego, dyspensy na zajmowanie stanowiska I kategorii.

II. W sprawie wyboru przedstawiciela Gminy Miejskiej Łódź do Rady Opieki Społecznej:

Po wysłuchaniu referatu p. M. Kalinowskiego, dyrektora Zarządu Miejskiego, bez dyskusji przyjęto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr. 180.

Rada Przyboczna, opierając się na art. 2 ustawy z dnia 18 lutego 1925 roku o Radzie Opieki Społecznej (Dz. U. R. P. nr 26, poz. 171) postanawia zaproponować wydelegowanie w charakterze przedstawiciela Gminy Miejskiej Łódź do Rady Opieki Społecznej na nowy 3-letni okres (1939—1941) p. Tadeusza Wisławskiego, naczelnika Wydziału Opieki Społecznej.

III. W sprawie zatwierdzenia zmian w budżecie Zarządu Miejskiego w Łodzi na rok administracyjny 1938/39:

Po wysłuchaniu referatu p. Z. Fiedlera, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, bez dyskusji powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 181.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28-go lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Finansowego nr II R/19-96-38 z dnia 2 lipca 1938 roku w sprawie wprowadzenia, w związku z reskryptem Wojewody Łódzkiego nr SF. I. 2/3/38 z dnia 24 maja 1938 roku do budżetu Zarządu Miejskiego w Łodzi na rok administracyjny 1938/39 zmian, wyszczególnionych w załączniku nr 1.

IV. W sprawie zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź pożyczki zagranicznej w sumie około zł 2.500.000.— na cele inwestycyjne:

Po wysłuchaniu referatu p. Z. Fiedlera, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, bez dyskusji przyjęto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 182.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28 lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Finansowego nr II. M 1/84-38 z dnia 27 lipca 1938 roku w sprawie zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź na cele inwestycyjne od Towarzystwa „Société de Traction et d'Electricité, Société Anonyme, Bruxelles“ krótkoterminowej pożyczki w wysokości belgów 2.800.000.—, stanowiących równowartość około zł 2.500.000.— na warunkach, wymienionych w tymże wniosku.

- V. W sprawie zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź w Towarzystwie Osiedli Robotniczych pożyczki w kwocie zł 400.000.— na budowę robotniczego bloku mieszkaniowego na Nowym Rokiciu:

Po wysłuchaniu referatu p. A. Smolarka, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, zapytania p. Chodakowskiego L., oraz odpowiedzi p. inż. J. Rybołowicza, naczelnika Wydziału Technicznego, powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 183.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28 lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Finansowego nr II M. 1/77-38 z dnia 23 lipca 1938 roku w sprawie zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź na budowę robotniczego bloku mieszkaniowego na Nowym Rokiciu w Towarzystwie Osiedli Robotniczych pożyczki w kwocie złotych 400.000.— na warunkach, jakie ustalone będą przez Zarząd Miejski z wyżej wymienionym Towarzystwem.

- VI. W sprawie zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź w Banku Gospodarstwa Krajowego pożyczki w kwocie zł 1.750.000.— na zasilenie funduszów kasowych Gminy w okresie budżetowym 1938/39 roku:

Po wysłuchaniu referatu p. Z. Fiedlera, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, bez dyskusji powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 184.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28-go lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Finansowego nr II M 1/67-38 z dnia 13 lipca 1938 roku w sprawie zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź w Banku Gospodarstwa Krajowego krótkoterminowej 7⁰/₀-wej pożyczki w kwocie zł 1.750.000.— na zasilenie funduszów kasowych Gminy w okresie budżetowym 1938/39 roku.

- VII. W sprawie zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź z Funduszu Pracy dodatkowej pożyczki w kwocie zł 200.000.— na prowadzenie robót kanalizacyjnych:

Po wysłuchaniu referatu p. Z. Fiedlera, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, bez dyskusji powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 185.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28 lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Finansowego nr. II M 1/41-38 z dnia 13 lipca 1938 roku w sprawie zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź z Funduszu Pracy dodatkowej pożyczki w kwocie zł. 200.000.— na prowadzenie robót kanalizacyjnych.

VIII. W sprawie przyjęcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych subwencji w kwocie zł 35.000.— na uzupełnienie sprzętu pożarniczego Łódzkiej Ochotniczej Straży Pożarnej:

Po wysłuchaniu referatu p. A. Smolarka, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, uzupełnionego przez p. K. Kozłowskiego, Tymczasowego Wiceprezydenta Miasta, bez dyskusji powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 186.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28 lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Finansowego nr II M 1/41-38 z dnia 13 lipca 1938 roku w sprawie przyjęcia w imieniu Gminy Miejskiej Łódź od Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych subwencji w kwocie zł 35.000.— na uzupełnienie sprzętu pożarniczego Łódzkiej Ochotniczej Straży Pożarnej.

IX. W sprawie zarachowania funduszu szpitalnego Gazowni Miejskiej w Łodzi na nadzwyczajne dochody budżetowe Zarządu Miejskiego w roku administracyjnym 1938/39:

Po wysłuchaniu referatu p. A. Smolarka, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, oraz zapytania p. St. Pawłowskiego i odpowiedzi referenta, powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 187.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28 lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Finansowego nr II R 1a/99-33 z dnia 2 lipca 1938 roku w sprawie zlikwidowania utworzonego przez Zarząd Gazowni Miejskiej w Łodzi „funduszu

budowy szpitala" oraz zarachowania tego funduszu na nadzwyczajne dochody budżetowe Zarządu Miejskiego w Łodzi w roku administracyjnym 1938/39.

X. W sprawie przyznania subwencji z funduszków miejskich Szkole Sztuk Pięknych im. C. Norwida w Łodzi:

Po wysłuchaniu referatu p. A. Smolarka, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, bez dyskusji powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 188.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28 lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Oświaty i Kultury nr IV Kult. R. 10/38 z dnia 21 czerwca 1938 roku w sprawie przyznania Szkole Sztuk Pięknych im. Cypriana Norwida w Łodzi subwencji w kwocie zł. 2.700.—.

XI. W sprawie wybudowania kosztem około zł 90.500.— prowizorycznego betonowego kanału kanalizacyjnego na ulicy Rzgowskiej:

Po wysłuchaniu referatu p. inż. J. Rybołowicza, naczelnika Wydziału Technicznego, w zastępstwie nieobecnego p. Z. Raabego, po dyskusji, w której głos zabiera p. L. Chodakowski, a wyjaśnień udziela p. inż. J. Stułkowski, wicedyrektor przedsiębiorstwa miejskiego Kanalizacja i Wodociągi przyjęto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 189.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28 lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego nr VII D/7/3-38 z dnia 2 lipca 1938 roku w sprawie powierzenia przedsiębiorstwu miejskiemu Kanalizacja i Wodociągi budowy prowizorycznego betonowego kanału kanalizacyjnego na ul. Rzgowskiej — od ul. Leonarda do ul. Mazurskiej i studzienek ulicznych po stronie wschodniej oraz pokrycia wydatku z tym związanego w kwocie około zł 90.500.— z kredytów, przewidzianych w budżecie Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1938/39 na budowę arteryj wylotowych (dział VB § 4, poz. a wydatków), nie bacząc na ewentualne ich przekroczenie.

XII. W sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Mieczysława Krotoszyńskiego działki gruntu, położonej w Łodzi przy ulicy Wierzbowej:

Po wysłuchaniu referatu p. inż. J. Rybołowicza, naczelnika Wydziału Technicznego, w zastępstwie nieobecnego p. Z. Raabego, bez dyskusji powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 190.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28 lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego nr VII O 13 K/36-38 z dnia 5 lipca 1938 roku w sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Mieczysława Krotoszyńskiego za ryczałtową kwotę zł 2.190.— działki gruntu, położonej w Łodzi przy ulicy Wierzbowej, zawierającej 219 m kw. powierzchni, a przeznaczonej w myśl projektu szczegółowego planu zabudowania miasta Łodzi pod przedłużenie ulicy Trębackiej.

XIII. W sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od J. Żmigroda i M. Rozenberga terenu, przeznaczonego pod realizację projektowanej ul. Czarna Droga:

Po wysłuchaniu referatu p. inż. J. Rybołowicza, naczelnika Wydziału Technicznego, w zastępstwie nieobecnego p. Z. Raabego, oraz zapytania p. dr T. Mogilnickiego i odpowiedzi, udzielonej przez referenta, przyjęto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 191.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28 lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego nr VII O 13 Z/2-38 z dnia 12 lipca 1938 roku w sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Joachima Żmigroda i Maurycego Rozenberga za ryczałtową kwotę zł 2.080.— terenu, wydzielonego z nieruchomości nr hip. 2079, zawierającego 208 mtr. kwadr. powierzchni, a przeznaczonego w myśl prawomocnego szczegółowego planu zabudowania m. Łodzi pod projektowaną ulicę Czarna Droga.

XIV. W sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od suc. Sp. Akc. M. Bendeta terenu, przeznaczonego pod realizację projektowanej ulicy Czarna Droga:

Po wysłuchaniu referatu p. inż. J. Rybołowicza, naczelnika Wydziału Technicznego, w zastępstwie nieobecnego p. Z. Raabego, bez dyskusji powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 192.

Rada Przyboczna przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28-go lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego nr VII O. 13 B/14-38 z dnia 12 lipca 1938 roku w sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od succ. Sp. Akc. M. Bendeta za ryczałtową kwotę zł 3.240.— terenu, wydzielonego z nieruchomości nr hip. 321uuu, 321ttt, rej. hip. 1570, nr hip. 496 p. a rej. hip. 3760, zawierającego 540 m kw. powierzchni, a przeznaczonego w myśl prawomocnego szczegółowego planu zabudowania miasta Łodzi pod projektowaną ulicę Czarna Droga.

XV. W sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Abrama i Sary małż. Weisberg terenu, przeznaczonego pod realizację projektowanej ulicy Czarna Droga:

Po wysłuchaniu referatu p. inż. J. Rybołowicza, naczelnika Wydziału Technicznego, w zastępstwie nieobecnego p. Z. Raabego, bez dyskusji pozięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 193.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28 lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego nr VII O 13 W/13-38 z dnia 12 lipca 1938 roku w sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Abrama i Sary małż. Weisberg za ryczałtową kwotę zł 5.820.— terenu, wydzielonego z nieruchomości nr hip. 496am, rej. hip. 4177 i nr hip. 2469, rej. hip. 5996, zawierającego 970 m kw. powierzchni, a przeznaczonego w myśl prawomocnego szczegółowego planu zabudowania m. Łodzi pod projektowaną ulicę Czarna Droga.

XVI. W sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Sp. Akc. I. K. Poznańskiego terenu, przeznaczonego pod realizację projektowanej ul. Czarna Droga:

Po wysłuchaniu referatu p. inż. J. Rybołowicza, naczelnika Wydziału Technicznego, w zastępstwie nieobecnego p. Z. Raabego, bez dyskusji pozięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 194.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28 lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć

się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego nr VII O 13 P/18-38 z dnia 12 lipca 1938 roku w sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Sp. Akc. I. K. Poznański za ryczałtową kwotę zł 20.946.— terenu, zawierającego 3491 m kwadr. powierzchni, a przeznaczonego w myśl prawomocnego szczegółowego planu zabudowania miasta Łodzi pod projektowaną ulicę Czarna Droga.

XVII. W sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Pawła i Antoniego Braci Ramisz pasa gruntu przy Al. Kościuszki nr 58:

Po wysłuchaniu referatu p. inż. J. Rybołowicza, naczelnika Wydziału Technicznego, w zastępstwie nieobecnego p. Z. Raabego, bez dyskusji po wzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 195.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28 lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego nr VII 0.13 R/9-38 z dnia 30 czerwca 1938 roku w sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Pawła i Antoniego braci Ramisz za sumę zł 6.818,10 pasa gruntu, położonego w Łodzi przy Al. Kościuszki nr porz. 58, zawierającego 227,27 m kwadr. powierzchni, a przeznaczonego w myśl ogólnego planu zabudowania m. Łodzi pod poszerzenie Al. Kościuszki.

XVIII. W sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od firmy „Przemysł Włókienniczy S-wie Zygmunta Jarocińskiego, Sp. Akc.” pasa gruntu, położonego przy zbiegu ulic Nawrot i Targowej:

Po wysłuchaniu referatu p. inż. J. Rybołowicza, naczelnika Wydziału Technicznego, w zastępstwie nieobecnego p. Z. Raabego, bez dyskusji po wzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 196.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28 lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego nr VII 0.13 7/2-38 z dnia 18 czerwca 1938 roku w sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od firmy „Przemysł Włókienniczy

S-wie Zygmunta Jarocińskiego, Sp. Akc.“ za sumę zł 3.758.78 pasa gruntu, położonego w Łodzi przy zbiegu ulic Nawrot i Targowej, zawierającego 326 m kwadr. powierzchni, a przeznaczonego pod poszerzenie chodnika.

K -

XIX. W sprawie przystąpienia przez Gminę Miejską Łódź do budowy kosztem około zł 930.000.— robotniczego bloku mieszkaniowego o 96 mieszkaniach na terenie miejskim w Nowym Rokiciu:

Po wysłuchaniu referatu p. A. Smolarka, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, oraz zapytania p. L. Chodakowskiego i wyjaśnień, udzielonych przez p. inż. J. Rybołowicza, naczelnika Wydziału Technicznego, powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 197.

Rada Przyboczna, zgodnie z wnioskiem Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28 lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego nr VII B. R/9-38 z dnia 12 lipca 1938 roku w sprawie przystąpienia przez Gminę Miejską Łódź do budowy kosztem około zł. 930.000. — robotniczego bloku mieszkaniowego o 96 mieszkaniach dwuizbowych na terenie miejskim w Nowym Rokiciu po uprzednim otrzymaniu na ten cel pożyczki w kwocie zł 670.000.— od Towarzystwa Osiedli Robotniczych w Warszawie.

XX. W sprawie wybudowania budynku mieszkalnego na terenie majątku miejskiego Rszew:

Po wysłuchaniu referatu p. A. Smolarka, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, bez dyskusji powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 198.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28 lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Gospodarczego nr IX M 7b/35-38 z dnia 14 czerwca 1938 roku w sprawie wzniesienia kosztem około zł 33.375.— w majątku miejskim Rszew budynku mieszkalnego.

XXI. W sprawie skasowania z dniem 1 sierpnia 1938 roku poboru od pracowników Zarządu Miejskiego podatku specjalnego od wynagrodzeń służbowych:

Po wysłuchaniu referatu p. A. Smolarka, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, bez dyskusji powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 199.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28 lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Prezydialnego nr I Pers. 20-b/1-38 z dnia 2 lipca 1938 roku w sprawie skasowania z dniem 1 sierpnia 1938 roku pobierania od pracowników Zarządu Miejskiego w Łodzi podatku specjalnego od wynagrodzeń służbowych.

O godzinie 20 min. 20 przewodniczący zarządza przerwę, wznowiając obrady o godz. 20 min. 50.

XXII. W sprawie przyjęcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Teodora Tietzena i innych darowizny terenów ulicznych, położonych przy ulicach: Łąkowej i Andrzeja:

Po wysłuchaniu referatu p. inż. J. Rybołowicza, naczelnika Wydziału Technicznego, w zastępstwie nieobecnego p. Z. Raabego, bez dyskusji powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 200.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28 lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego nr VII 0.134/8-38 z dnia 26 lipca 1938 roku w sprawie przyjęcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Teodora Tietzena i innych darowizny terenów, zawierających 2.903.54 m kw. powierzchni, położonych przy ulicach Andrzeja i Łąkowej, a przeznaczonych pod poszerzenie ulicy Łąkowej.

XXIII. W sprawie budowy szaletu publicznego w parku miejskim im. H. Sienkiewicza:

Po wysłuchaniu referatu p. inż. J. Rybołowicza, naczelnika Wydziału Technicznego, w zastępstwie nieobecnego p. Z. Raabego i po dyskusji, w której głos zabiera p. dr T. Mogilnicki, przyjęto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 201.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 28 lipca 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego nr VII B R/27-38 z dnia 16 lipca 1938 roku w sprawie przystąpienia kosztem około zł. 35.000.— do budowy szaletu publicznego w parku miejskim im. H. Sienkiewicza oraz skanalizowania i zaopatrzenia w wodę budynków, znajdujących się na terenie tego parku od strony ulicy Kilińskiego.

XXIV. W sprawie wprowadzenia zmian do Statutu Publicznego Szpitala Miejskiego pod wezwaniem Św. Antoniego w Łodzi:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, bez dyskusji powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 202.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do Spraw Ogólnych z dnia 17 sierpnia 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Zdrowia Publicznego nr VI O. 1/c/1-38 z dnia 2 lipca 1938 roku w sprawie wprowadzenia zmian do Statutu Publicznego Szpitala Miejskiego pod wezwaniem Św. Antoniego.

XXV. W sprawie przyjęcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od małż. Walenciaków i małż. Śniadych darowizny terenów ulicznych i zieleńca, położonych w Łodzi przy ulicy Śląskiej nr 100/102:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, bez dyskusji powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 203.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do Spraw Ogólnych z dnia 17 sierpnia 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego nr VII 0.13/87-38 z dnia 9 sierpnia 1938 roku w sprawie:

- a) zrezygnowania z przysługującego Gminie Miejskiej Łódź prawa zobowiązania Szczepana i Katarzyny małż. Walenciak oraz Teofila i Władysławy małż. Śniadych do urządzenia własnym kosztem ulic i dróg przy ulicy Śląskiej nr 100 i 102;

- b) przyjęcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od małż. Walenciak i małż. Śniadych darowizny terenu, zawierającego 1 ha 1219 m kw. powierzchni, przeznaczonego w myśl ogólnego planu zabudowania miasta Łodzi pod ulice i zieleniec, a położonego przy ul. Śląskiej nr 100 i 102.

XXVI. W sprawie przyjęcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź darowizny terenów ulicznych pod ulicę Świętokrzyską:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, bez dyskusji powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 204.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do Spraw Ogólnych z dnia 17 sierpnia 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego nr VII. O. 13/15-38 z dnia 12 sierpnia 1938 roku w sprawie przyjęcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź darowizny terenów pod urządzenie ul. Świętokrzyskiej, mianowicie:

- a) od Leokadii Stasiołek terenu, zawierającego 137 metr. kwadratowych powierzchni,
- b) od Parafii Podwyższenia Św. Krzyża — terenu, zawierającego 231 m kwadr. powierzchni,
- c) od Zygmunta i Heleny małż. Tworek — terenu, zawierającego 485 m kwadr. powierzchni,
- d) od Jakuba Hirsza i Gołdy Bajli małż. Lando — terenu, zawierającego 192 m kwadr. powierzchni,
- e) od Mieczysława vel Moryca Neufelda — terenu, zawierającego 192 m kwadr. powierzchni,
- f) od Szymła i Heleny małż. Wileńskich — terenu, zawierającego 198 m kwadr. powierzchni.

XXVII. W sprawie zatwierdzenia Przepisów Miejsowych o najmniejszych dopuszczalnych rozmiarach działek budowlanych na terenie m. Łodzi:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, bez dyskusji powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 205.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do Spraw Ogólnych z dnia 17 sierpnia 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — opracowanych przez Wydział Techniczny (wniosek nr VII. R/81-38 z dnia 11 sierpnia 1938 roku) na podstawie art. art. 408 i 415 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. nr 23, poz. 202) Przepisów Miejskowych o najmniejszych dopuszczalnych rozmiarach działek budowlanych na terenie m. Łodzi w brzmieniu następującym (patrz załącznik nr 2).

XXVIII. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby L. Górskiego o zezwolenie na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ulicy Helskiej nr 29:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, bez dyskusji powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 206.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do Spraw Ogólnych z dnia 17 sierpnia 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego nr VII. R. 6/H/1-38 z dnia 2-go sierpnia 1938 roku w sprawie zawieszenia — na podstawie art. art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. nr 23, poz. 202) — rozpatrzenia prośby L. Górskiego o udzielenie zezwolenia na budowę parterowego, murowanego budynku mieszkalnego i komórek na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Helskiej nr 29 — na przeciąg 2-ch lat od daty zgłoszenia prośby, tj. do dnia 25 maja 1940 roku, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (leży na terenie, przeznaczonym pod plac komunikacyjny).

XXIX. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby F. Trubowicza o zezwolenie na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ulicy Ogrodowej nr 7/9/11:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, bez dyskusji powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 207.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do Spraw Ogólnych z dnia 17 sierpnia 1938 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego nr VII. R. 6. 0/1-38 z dnia 2 sierpnia 1938 roku w sprawie zawieszenia na podstawie art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16-go lutego 1928 roku o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. nr 23, poz. 202) — rozpatrzenia prośby T. Trubowicza o udzielenie zezwolenia na budowę parterowej murowanej kuźni i kotłowni na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Ogrodowej nr 7/9/11, na przeciąg 2-ch lat od daty zgłoszenia prośby, tj. do dnia 24 kwietnia 1940 roku ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (leży na terenie projektowanego zieleńca).

XXX. Wolne wnioski:**1. W sprawie dyspensy dla p. A. Purtala, p. o. naczelnika Wydziału Gospodarczego:**

Zgodnie z wnioskiem nagłym p. St. Pawłowskiego i tow. zdecydowano jednogłośnie — za zgodą przewodniczącego — powziąć uchwałę treści następującej:

Uchwała nr 208.

Rada Przyboczna prosi, by Pan Prezydent Miasta wystąpił do Pana Wojewody Łódzkiego z wnioskiem o udzielenie p. A. Purtałowi, p. o. naczelnika Wydziału Gospodarczego, dyspensy na zajmowanie stanowiska urzędniczego I kategorii.

Dla poparcia tego wniosku Rada Przyboczna prosi, by do Pana Wojewody udała się delegacja w składzie p. Prezydenta i 3-ch członków Rady.

Jednocześnie — na wniosek p. L. Chodakowskiego — powołuje się w skład delegacji pp.: St. Pawłowskiego, dr. T. Mogilnickiego i inż. J. Holcgrebera.

2. Krótkie zapytania:

Na zapytanie p. J. Sochy, dlaczego pracownicy przedsiębiorstwa miejskiego Kanalizacja i Wodociągi nie otrzymali 50% podwyżki poborów, jaką otrzymali pracownicy administracyjni Zarządu Miejskiego, mimo, iż art. 22 statutu służbowego dla pracowników tegoż przedsiębiorstwa przewiduje, że wysokość ich uposażeń ulega podwyższeniu w tym samym stosunku procentowym, w jakim wzrastają uposażenia pracowników Zarządu Miejskiego, przewodniczący wyjaśnia:

1. że pracownicy przedsiębiorstwa miejskiego Kanalizacja i Wodociągi w roku bieżącym uzyskali zagwarantowanie swych praw w postaci statutu służbowego i statutu etatów;
2. że pobierany przez pracowników administracyjnych dodatek komunalny w wysokości 15%, jako jedna ze składowych części uposażenia, został im w roku 1933 obniżony o 5%, przyznanie więc obecnie tym pracownikom 5% podwyżki dodatku komunalnego jest tylko restytuowaniem wysokości ich płac z przed 1933 roku;
3. że pracownicy przedsiębiorstwa miejskiego Kanalizacja i Wodociągi pobierają uposażenia ryczałtowe, nie zawierające w sobie dodatku komunalnego, jako składowej części tegoż uposażenia, i że pobory tych pracowników nie zostały w roku 1933, tj. w czasie obniżki dodatku komunalnego o 5%, obniżone, i że wobec tego nie mogą oni obecnie rościć sobie pretensyj do podwyżki, skoro wówczas nic nie stracili;
4. że podwyżka dodatku komunalnego wprowadzona została z dniem 1-go kwietnia 1938 roku, natomiast pracownicy przedsiębiorstwa Kanalizacja i Wodociągi otrzymali etaty w dniu 1 lipca 1938 roku i przy ustalaniu wysokości ich uposażeń brano pod uwagę omawianą podwyżkę dodatku komunalnego dla pracowników administracyjnych, wskutek czego większość tych pracowników otrzymuje od dnia 1-go lipca rb. podwyższone pobory, więc i z tego powodu brak podstawy do przyznania pracownikom przedsiębiorstwa Kanalizacja i Wodociągi 5% podwyżki poborów.

Wobec wyczerpania porządku obrad przewodniczący o godz. 21 min. 10 posiedzenie zamyka.

Sekretarz

(—) *Włodzimierz Graliński*

(Włodzimierz Graliński)

Wicedyrektor Zarządu Miejskiego

Przewodniczący

(—) *Mikołaj Godlewski*

(Mikołaj Godlewski)

Tymczasowy Prezydent Miasta

Załącznik nr 1.

Z m i a n y

wprowadzone do budżetu na r. a. 1938/39 w związku z reskryptem
Wojewody Łódzkiego z dnia 24 maja 1938 r. nr SF. I. 2/3/38.

Str. Dział R § poz.		Zwiększyć o zł.	Zmniejszyć o zł.
1	A. Wydatki zwyczajne . . .	94.780	
181 Va	Pomiary i plany rozb. miasta	8.500	
193 39	Subwencja dla Biura Region.	8.500	
387 X	Popieranie rolnictwa	6.280	
	B 104 n		
	Koszta funkcjonowania Okr. Targ.Kom.Nadzorc.m.Łodzi	6.280	
431 XIII	Różne	80.000	
439 120 a	Referat Obrony Przeciwegaz.	80.000	
453	A. Dochody zwyczajne . . .	100.000	250.000
489 VIII	Udział w podatk. państw. . .		200.000
	17 a		200.000
	IX 18		
	Dod. do podatk. państw. . .	100.000	
	a		
	Dod. do państw. pod. przem.	50.000	
491 d	Dod. do państw. pod. nieruch.	50.000	
493 X 19	Podatki samoistne		50.000
	g		50.000
497	B. Dochody nadzwyczajne	244.780	
IV 3	Pożyczki	244.780	
499 i	Inne pożyczki	244.780	

Załącznik nr 2.

Projekt przepisów miejscowych

o najmniejszych dopuszczalnych rozmiarach działek budowlanych na terenie m. Łodzi (art. 408 pkt. 2 rozp. Prezydenta Rzplitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. nr 23, poz. 202) w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 14 lipca 1936 roku (Dz. U. R. P. nr 56, poz. 405).

1) Najmniejsze dopuszczalne długości frontu tworzonych działek budowlanych powinny wynosić na terenach przeznaczonych w planach zabudowania pod zabudowę:

a) jedno i dwukondygnacyjną luźną	— 20 m
b) dwukondygnacyjną zwartą	— 11 „
c) trójkondygnacyjną	— 15 „
d) czterokondygnacyjną i wyższą	— 17 „

2) Najmniejsze dopuszczalne powierzchnie tworzonych działek budowlanych powinny wynosić:

a) na terenach przeznaczonych w planach zabudowania częściowo pod uprawę rolną i ogrodnictw	— 1500 m kw.
b) na pozostałych terenach	— 400 m kw.

3) Długość frontu i powierzchnie tworzonych działek mogą być za zgodą władzy, zatwierdzającej plan parcelacyjny, zmniejszone, gdy parcelowany teren jest lub ma być zabudowany zespołowo co najmniej 3-ma identycznymi budynkami szeregowymi. Powierzchnia działki powinna wynosić wówczas co najmniej 250 m kw.

Przegląd ustawodawstwa.

Reglamentacja handlu artykułami pierwszej potrzeby.

W „Dz. Ust. Rz. P.” nr 61 z dnia 22/8-38 pod poz. 477 ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 19 sierpnia 1938 roku, wydane w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Przemysłu i Handlu w sprawie wykonania ustawy z dnia 5 sierpnia 1938 roku o środkach finansowych na popieranie gospodarczo uzasadnionego kształtowania cen artykułów rolniczych.

Rozporządzenie to wprowadza reglamentację w dziedzinie handlu artykułami pierwszej potrzeby.

Wybory do rad miejskich i wiejskich.

W nr 63 „Dz. Ust. Rz. P.” z dnia 29 sierpnia 1938 roku ukazało się kilka ustaw, dotyczących samorządu miejskiego i wiejskiego, a mianowicie:

poz. 479 zawiera Ustawę z dnia 16. VIII. 1938 roku o samorządzie gminy m. st. Warszawy, określającą ramowe formy ustrojowe stolicy;

poz. 480 — Ustawę z dnia 16 sierpnia 1938 roku o wyborze radnych miejskich, wprowadzającą nowe zasady wyboru radnych w miastach. Wybory samorządowe w Łodzi nastąpią w myśl tej ustawy w połowie grudnia rb.;

poz. 481 — Ustawę z dnia 16 sierpnia 1938 roku o wyborze radnych gromadzkich gminnych i powiatowych, ustalającą kwestię wyboru radnych na wsiach.

WYKONANIE BUDŻETU

za czas od

Dział	NAZWA DZIAŁU	Wydatki zwyczajne		Stosunek % %
		preliminarz na okres roczny	wydatkowano za 5 miesięcy	
I	Zarząd ogólny	4.516.577.—	1.975.441.—	43,74
II	Majątek komunalny	207.586.—	140.377.11	67,62
III	Przedsiębiorstwa komunalne	205.580.—	—	—
IV	Splata długów	4.904.672.—	2.074.134.61	42,29
V	Drogi i place publiczne	1.633.387.—	1.231.213.33	75,38
Va	Pomiary i plany rozb. miasta	385.107.—	155.046.59	40,26
VI	Oświata	3.226.624.—	1.242.736.58	38,52
VII	Kultura i sztuka	801.823.—	359.959.57	44,89
VIII	Zdrowie publiczne	4.934.236.—	1.709.341.42	34,64
IX	Opieka społeczna	3.261.617.—	1.253.820.18	38,44
X	Popieranie rolnictwa	480.936.—	158.443.56	32,94
XI	Popieranie przemysłu i handlu	532.632.—	185.984.22	34,92
XII	Bezpieczeństwo publiczne	1.656.891.—	536.838.62	32,40
XIII	Różne	1.644.640.—	258.181.89	15,70
	Ogółem	Zł. 28.392.308.—	11.281.518.68	39,73

ZARZĄDU MIEJSKIEGO w ŁODZI

1 kwietnia do 31 sierpnia 1938 r.

Dział	NAZWA DZIAŁU	Dochody zwyczajne		Stosunek 0/3
		Preliminarz na okres roczny	Wpłynęło za 5 miesięcy	
I	Majątek komunalny	306.900.—	82.297.80	26,82
II	Przedsiębiorstwa komunalne	3.285.341.—	1.346.830.47	40,99
III	Subwencje i dotacje	423.801.—	50.722.—	11,97
IV	Zwroty	2.602.021.—	803.709.64	30,89
V	Oplaty administracyjne	589.814.—	255.514.70	43,32
VI	Oplaty z urządzeń dobra publ.	660.588.—	218.332.10	33,05
VII	Dopłaty	—	—	—
VIII	Udział w podatk. państwowych	12.473.023.—	4.027.523.80	32,29
IX	Dod. do podatków państwowych	6.709.000.—	2.066.594.84	30,80
X	Podatki samoistne	1.200.000.—	463.155.43	38,60
XI	Różne	200.004.—	133.224.12	66,66
	Ogółem	Zł. 28.450.492.—	9.448.004.90	33,21.

UWAGA: Sumy wykonania dz. VIII i dz. IX wykazane w rubryce 2-iej nie obejmują wpływów podatkowych za miesiąc sierpień 1938 r. z powodu przekazania tych należności przez Izbę Skarbową w następnym miesiącu —

SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZARZĄDU MIEJSKIEGO W ŁODZI

za czas od 1 kwietnia do 31 sierpnia 1938 roku.

NAZWA RACHUNKU	Obroty od 1. IV. — 31. VII. 1938 r.		Obroty w miesiącu sierpniu 1938 r.		Obroty ogólne za czas od 1. IV. — 31. VIII. 1938 r.	
	Winien	Ma	Winien	Ma	Winien	Ma
	1. Kasa	8.560.940.55	8.495.043.76	2.087.665.33	2.057.716.80	10.648.605.88
2. Wydatki budżetowe	9.785.612.54	137.057.31	3.320.983.93	17.734.80	13.106.596.47	154.792.11
3. Dochody budżetowe	132.849.45	7.346.335.54	2.572.46	1.837.871.26	135.421.91	9.184.206.80
4. Zakłady i Szpitale	727.922.92	148.820.11	194.061.03	36.339.99	921.983.95	185.160.10
5. Przedsiębiorstwa komunalne	2.278.372.23	670.446.97	240.205.64	91.608.43	2.518.577.87	762.055.40
6. Zobowiązania z tyt. wyk. budżetu	10.922.387.12	12.722.011.93	3.356.931.41	3.470.679.58	14.279.318.53	16.192.691.51
7. Instytucje kredytowe	12.225.033.42	11.661.952.17	2.220.945.87	2.591.940.57	14.445.979.29	14.253.892.74
8. Sumy przechodnie	12.122.398.19	14.510.713.95	2.448.900.40	2.787.960.16	14.571.298.59	17.298.674.11
9. Weksle obce	30.632.—	—	—	—	30.632.—	—
10. Zaliczki	4.881.645.09	2.954.110.73	231.070.60	202.975.06	5.112.715.69	3.157.085.79
11. Dłużnicy i Wierzyciele	100.260.60	10.519.45	11.320.—	—	111.580.60	10.519.45
12. Akcepty	405.141.17	715.141.17	—	157.700.—	405.141.17	872.841.17
13. Depozyty walorowe obce	686.982.05	126.932.71	7.392.29	21.282.50	694.374.34	148.215.21
14. Deponenci	425.763.15	1.286.275.23	174.034.67	151.525.72	599.797.82	1.437.800.95
15. Pożyczki krótkoterminowe	175.000.—	3.465.774.29	175.000.—	1.084.225.71	350.000.—	4.550.000.—
16. Papiery wartościowe własne	17.096.333.40	2.700.—	—	50.—	17.096.033.40	2.750.—
17. Skarbiec	1.750.—	17.096.033.40	50.—	—	1.800.—	17.096.033.40
18. Fundusze specjalne Gminy	—	1.201.984.65	38.501.95	25.—	38.501.95	1.202.009.65
19. Depozyty własne wydane	2.132.000.—	12.424.758.67	7.200.000.—	—	9.332.000.—	12.424.758.67
20. Różni za depozyty własne wydane	12.424.758.67	2.132.000.—	—	7.200.000.—	12.424.758.67	9.332.000.—
21. Różni	39.843.837.99	37.850.708.50	—	—	39.843.837.99	37.850.708,50
Ogółem	Zł. 134.959.320.54	134.959.320.54	21.709.635.58	21.709.635.58	156.668.956.12	156.668.956.12

KRONIKA.

I. OGÓLNA.

Uroczysty obchód 18-ej rocznicy „Cudu nad Wisłą“.

W dniu 15 sierpnia rb. w 18-tą rocznicę „Cudu nad Wisłą“, odbyły się w Łodzi uroczystości, które zamieniły się w wielką, zbiorową manifestację uczuć narodowych dla zwycięskich sztandarów Wojska Polskiego. W dniu tym, jako w 18-tą rocznicę zwycięstwa oręża polskiego nad barbarią Wschodu, społeczeństwo łódzkie oddało hołd tym symbolom, które wiodły Naródku wiekopomnej chwale w gorące dni sierpnia 1920 roku.

Komitet Obywatelski obchodu uroczystości 18 rocznicy zwycięstwa pod Warszawą wydał do mieszkańców Łodzi odezwę treści następującej:

„OBYWATELE!

Dzień 15 sierpnia — to święto Żołnierza Polskiego, to rocznica Zwycięstwa Niepodległego Ducha Polskiego nad barbarią Wschodu. Polska zmarłychwstała miała dosyć sił, by Zachód Europy osłonić przed nawałą Wschodu.

Armia polska została opromieniona wawrzynami zwycięstwa, — dlatego cały Naród Polski armię tę ukochał, a dzień 15 sierpnia będzie po wsze czasy świętem Żołnierza Polskiego.

Obywatele! Rodacy! Miasto Łódź ma za sobą chlubną tradycję walk o Niepodległość. Tu żył i pracował Wielki Marszałek Polski, Józef Piłsudski. Tu robotnik łódzki znał kajdany niewoli, stąd wyszły liczne szeregi legionistów i peowiaków walczyć o Wolną Polskę. Mieszkańcy Łodzi krwawili na polach bitew roku 1920, tu żył i młode pokolenie na dobrych Polaków wychowywał ks. Skorupka, bohaterski kapelan z pod Radzyna, stąd prowadzili na bój swych braci Napiórkowski i Pogonowski, stąd szli i ginęli za Ojczyznę nasi ojcowie, bracia i synowie.

Niech w dniu 15 sierpnia całe społeczeństwo m. Łodzi w jednomyślnym porywie swych uczuć zbierze się licznie przy swych sztandarach organizacyjnych, by Żołnierzowi Polskiemu okazać swe serca, pełne umiłowania. Pochylmy w hołdzie nasze sztandary organizacyjne przed Armią Polską i przed Jej sztandarami.

Dajmy potężny wyraz umiłowaniu Żołnierza naszego i całkowitemu z nim zespoleniu.

Na różnych krańcach świata grmią dziś armaty, ludy zbroją się na wyścigi. My miejmy przede wszystkim serca uzbrojone miłością silnej Armii Polskiej, jako ostoi Ojczyzny i Jej Niepodległości.

Okażmy zbiorową wolę bronięcia naszych granic aż do ostatka. Wyrazem naszej woli i naszych uczuć niech będzie jeden wielki okrzyk:

„Armia Polska i Jej Wódz Naczelny, Marszałek Edward Śmigły-Rydz, niech żyją!

Komitet Organizacyjny“.

Uroczystości rozpoczęły się już w niedzielę wieczorem, kiedy to w godzinach między 19 i 20, na ulicach miasta orkiestry wojskowe, strażackie, i tramwajowe odegrały „capstrzyk“.

Wszystkie domy w śródmieściu i na krańcach Łodzi udekorowane zostały flagami o barwach narodowych.

W dniu 15 sierpnia rb. o godzinie 9 rano w kościołach wszystkich wyznań odbyły się nabożeństwa, a o godzinie 10-ej rano w kościele Matki Boskiej Zwycięskiej przy ul. ks. Biskupa Bandurskiego odbyło się uroczyste nabożeństwo.

Przed rozpoczęciem nabożeństwa w pobliżu kościoła poczęły się zbierać ze sztandarami organizacje zawodowe i społeczne, a następnie przybyły oddziały wojskowe.

Po odebraniu raportu przez dowódcę oddziałów wojskowych — wciągnięta została chorągiew na maszt i rozpoczęła się uroczysta Msza św.

Po nabożeństwie wszystkie zgrupowane organizacje, po uformowaniu pochodu udały się ul. Ks. Biskupa Bandurskiego i Piotrkowską na Plac Wolności. Na czele pochodu kroczyły sfederowane organizacje byłych wojskowych, a więc: Związek Legionistów, P. O. W., Związek Oficerów Rezerwy, Związek Podoficerów Rezerwy, Związek Rezerwistów, Hallerczycy, Dowborczycy, Związek b. Ochotników Armii Polskiej, Związek Strzelecki, Harcerstwo, oddziały Czerwonego Krzyża, oddziały Ligi Morskiej i Kolonialnej, wreszcie Straż Ogniowa. Następnie szły organizacje społeczne, stowarzyszenia b. Więźniów Politycznych, Organizacja Młodzieży Pracującej w barwnych mundurach, organizacje zawodowe. Pochód zamykał Obóz Zjednoczenia Narodowego.

W kilka minut potem przemaszerowały oddziały wojskowe.

Na placu Wolności około godziny 11.45 odbyła się defilada, w której wzięły udział: batalion broni pancernej, kompania telegraficzna oraz artyleria lekka i ciężka. W czasie defilady sztandary organizacji społecznych przez pochylene oddały hołd Armii Polskiej.

Defiladę przyjął p. Wojewoda Łódzki, Henryk Józewski w otoczeniu zastępcy Dowódcy Okręgu Korpusu — płk. Zietarskiego i Prezydenta Miasta, Mikołaja Godlewskiego.

Na Placu Wolności, jak i na całej trasie pochodu zebrały się tłumy publiczności, która oklaskiwała oddziały wojskowe i wznosiła na ich cześć okrzyki.

W godzinach popołudniowych odbyły się zabawy ludowe w parkach „Julianów“ i „Wenecja“ oraz na Placu Boernera, gdzie przygrywały orkiestry.

Jubileusz przełożonej szpitala św. Józefa w Łodzi.

W dniu 30 sierpnia rb. odbyła się podniosła uroczystość w szpitalu miejskim pod wezwaniem św. Józefa przy ulicy Drewnowskiej 72.

W dniu tym święcono złoty jubileusz pracy, 50-lecia w służbie samarytańskiej przełożonej tego szpitala, siostry Zgromadzenia S. S. Przytulank Marii Raabe.

Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem, odprawionym o godz. 8 rano osobiście przez J. E. Ks. Biskupa dr Włodzimierza Jasińskiego, Ordynariusza Diecezji Łódzkiej, przy udziale duchowieństwa, przedstawicieli władz państwowych i miejskich, świata lekarskiego, społeczeństwa, sióstr Przytulank oraz chorych, przebywających w szpitalu św. Józefa.

Wśród obecnych widzieliśmy J. E. Ks. Biskupa dr Włodzimierza Jasińskiego, J. E. Ks. Biskupa Sufragana dr K. Tomczaka, ks. prałata Pyszyńskiego, ks. prałata Dziobę, ks. prałata Szabelskiego, ks. kanclerza Zdźarskiego, p. Prezydenta miasta Łodzi M. Godlewskiego, wiceprezydenta K. Kozłowskiego, naczelnika Wydziału Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego, dr Salaka, naczelnika Wydziału Zdrowia St. Kempnera, dyr. M. Kalinowskiego, pp. lekarzy miejskich z naczelnym lekarzem dr Misjonem na czele, naczelnego lekarza szpitala św. Józefa dr Rosiewicza, dr Tomaszewskiego, dr St. Stańczaka, dr F. Mikinę, dr Mittelstaedta, dyr. J. Wolczyńskiego i wielu przedstawicieli społeczeństwa oraz prasy łódzkiej.

W czasie nabożeństwa wykonane zostały pienia religijne przez chór Sióstr Przytulank. Po skończonych modłach wygłosił piękne przemówienie celebrans J. Eks. Ks. Biskup Ordynariusz dr Włodzimierz Jasiń-

ski, skreślając w krótkości dzieje służby samarytańskiej w szpitalu św. Józefa oraz życząc sędziwej Jubilatce, by nadal siły swe czerpała w wierze, która pozwoliła jej lat tyle wytrwać w zbożnej pracy na niwie miłosierdzia.

Po nabożeństwie, przemówił do sędziwej Jubilatki, przechodzącej w stan spoczynku, p. Prezydent Mikołaj Godlewski następującymi słowy:

„Zebraliśmy się tak licznie — powiedział m. in. p. Prezydent — by uczcić długoletnią, pełną poświęcenia, ofiarną pracę jednostki, która potrafiła umiłować człowieka, bliźniego, która niemal całe swoje życie poświęciła cierpieniu ludzkiemu, koncentrującemu się i łagodzonemu w murach szpitala św. Józefa.

Praca ta tym staje się potężniejsza i tym świetniejsza, jeśli wziąć pod uwagę to wszystko, co działo się w tak bądź co bądź długim okresie pracy Czcigodnej Siostry Marii Raabe. A co się w tym czasie działo, wiemy dobrze! Przechodziły nad Polską, a więc przechodziły i nad Łodzią, burze i wichury dziejowe. Nie wytrąciły one ze stanowiska ofiarnej jednostki. Nie przeraziły, a ofiarność spotęgowały fale epidemii przez Łódź przepływające przed laty. Z lat tych pozostała przepiękna wiązanka wspomnień. Pozostało Jubilatce uczucie dobrze spełnionego obowiązku. Dobrze jest znane łódzkiemu samorządowi imię sędziwej Jubilatki. Lecz nie tylko samorządowi, bo co 10 mieszkańców Łodzi przechodził przez czułe, ofiarne i troski pełne ręce siostry Marii. Jesteśmy przekonani, mówił p. Prezydent Godlewski, że Jubilatka, odchodząc z zajmowanego stanowiska, żegna to stanowisko z uczuciem szlachetnej dumy, płynącej z dobrze spełnionego obowiązku. Lata tej pracy pozostaną długo w pamięci“.

Kończąc p. Prezydent Miasta wręczył Jubilatce adres hołdowniczy od Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Kolejno p. wiceprezydent K. Kozłowski, składając życzenia długich lat życia, wręczył Jubilatce z wyrazami wdzięczności za długoletnią pracę wiązankę róż od Wydziału Zdrowia Publicznego Zarządu Miejskiego w Łodzi, a w imieniu szpitala przemawiał dr Rosiewicz, charakteryzując dzieje szpitala i na tle tych dziejów półwieczną pracę Jubilatki. Wreszcie pięknym pasterskim przemówieniem pożegnał odchodzącą w stan spoczynku Jubilatkę J. E. Ks. Biskup dr Włodzimierz Jasiński, wyrażając uznanie i składając hołd.

Poświęcenie gmachu Izby Rzemieślniczej w Łodzi.

W dniu 3 września rb. odbyła się uroczystość poświęcenia gmachu Izby Rzemieślniczej Łódzkiej. Na uroczystość tę przybył z Warszawy wiceminister Adam Rose, Wojewoda Łódzki, Henryk Józewski, dowódca O. K. gen.

Wiktor Thommee, J. E. ks. biskup dr Włodzimierz Jasiński, oraz wiceprezydent Miasta Łodzi, Kazimierz Kozłowski i prezes Związku Izb Rzemieślniczych p. Antoni Snopczyński.

Uroczystość zagał prezes Łódzkiej Izby Rzemieślniczej p. Stanisław Kopyński, wskazując na trudności, pokonane w okresie budowy gmachu i witając zgromadzonych. Następnie J. E. ks. biskup dr Włodzimierz Jasiński w asyście duchowienstwa dokonał poświęcenia gmachu, po czym wygłosił przemówienie, nawołując do podniesienia poziomu polskiego rzemiosła do wyżyn artystycznego przodownictwa w zakresie światowym. Następnie przemówienie wygłosił p. wiceminister Rose, który podkreślił rolę Łodzi w życiu gospodarczym Polski.

„Na terenie tego miasta — powiedział p. wiceminister Rose — obserwujemy wszyscy swoistą symbiozę przemysłu i rzemiosła, które tu nie są ani sprzecznymi, ani wykluczającymi się, lecz wzajemnie się uzupełniają. Samorząd rzemieślniczy nie może się zbiurokratyzować, lecz powinien sięgnąć głęboko w teren i tam zespolić wszystkie siły twórcze rzemiosła, aby osiągnąć dla niego wielką przyszłość. Samorządy rzemieślnicze stają się zorganizowaną instytucją tylko w oparciu o pracę cechową i pracę organizacyjną dobrowolnych, to też radość w Ministerstwie Przemysłu i Handlu była tym większa, że w obecnej chwili stan rzemieślniczy będzie mógł rozpocząć swą działalność na nowych podstawach w tym nowym, okazałym gmachu.

Jest rzeczą oczywistą, że sam gmach jako taki, nie może wpłynąć na jakość pracy, bowiem ani fakt nieistnienia gmachu pracy nie utrudni, ani też fakt jego istnienia pracy tej nie ułatwi. Chodzi natomiast o to, że w tym nowym gmachu, o ile wszystkie siły wytężone zostaną w kierunku wzmocnienia i podniesienia gospodarczego rzemiosła, osiągnięty rezultat będzie tym radośniejszy, że dokonany został we własnej siedzibie“.

W imieniu Zarządu Miasta, życzenia złożył wiceprezydent Miasta p. Kazimierz Kozłowski, po czym przemówienie wygłosił prezes Związku Izb Rzemieślniczych, p. Snopczyński.

Łódź na powitanie wojska, wracającego z manewrów letnich.

W związku z powrotem w dniu 12 września rb. wojsk garnizonu łódzkiego z manewrów letnich do miasta, zwyczajem tradycyjnym Łódź wystąpiła w sposób uroczysty na ich powitanie, by okazać żołnierzowi swe silne powiązanie Armii ze społeczeństwem, swą głęboką wdzięczność za pełnienie mozolnej i ciężkiej, a zaszczytnej służby żołnierskiej.

Tegoroczna uroczystość powitania wojska nosiła charakter spontanicznej manifestacji uczuć, żywnych przez całe społeczeństwo łódzkie dla Armii Polskiej.

Obywatelski Komitet Obchodu Uroczystości wydał do społeczeństwa odezwę treści następującej:

„OBYWATELE!

Po manewrach wracają w mury naszego miasta oddziały wojska, stale w Łodzi przebywające.

Wracając do nas żołnierze, wśród których są Wasi bracia, synowie i mężowie, wracają do Was Wasi najbliżsi, przyjmijcie ich gorącym sercem.

Ale żołnierzy naszych powitamy nie tylko dlatego radośnie i gorąco.

Witać ich będziemy przede wszystkim, jako żołnierzy polskich, którzy wrócili po uciążliwych ćwiczeniach wojskowych, wykazując piękną postawę bojową i wielką sprawność, witać ich będziemy jako spadkobierców chwały wojennej Polski i cnót rycerskich Narodu Polskiego.

A ponieważ jesteśmy Narodem, upatrującym w Żołnierzu swym czynnik potęgi, który pragnęlibyśmy we wszelki ekwipunek materialny i moralny wyposażyć — dozbrójmy go potęgą naszych serc gorących i zjednoczonych w pragnieniu dźwignania Polski wzwyż, umocnieniu jej potęgi obronnej! Armia Nasza i Jej Wódz Naczelny Marszałek Edward Śmigły-Rydz Niech Żyją.

Obywatelski Komitet Obchodu Uroczystości w Łodzi“.

Na całej trasie, poczynając od samej szosy Pabianickiej poprzez ulice Wólcząską, Zamenhoffa, Piotrkowską do Placu Wolności przemarszu ustawiły się w karnych szeregach wszystkie szkoły łódzkie, oddziały harcerstwa, strzelcy, oddziały Ligi Morskiej, P. C. K., Sokół wszystkie organizacje sportowe, byli więźniowie polityczni, związki niepodległościowe niekombatanckie, cechy rzemieślnicze, stowarzyszenia właścicieli nieruchomości, związki zawodowe robotnicze i inne organizacje społeczne i zawodowe, straż ogniowa, oraz tłumy ludności.

Wojsko, ciągnące w kierunku Łodzi, powitane zostało w godzinach popołudniowych w Rudzie Pabianickiej, gdzie przed bramą triumfalną w imieniu powiatu łódzkiego i Rudy Pabianickiej witali wracające oddziały: starosta powiatowy łódzki p. F. Denys, oraz burmistrz Rudy Pabianickiej p. Grzybowski.

U granicy miasta Łodzi bramę triumfalną zbudowano przy wiadukcie kolejowym na szosie Pabianickiej. Tutaj oczekując na wkraczające wojsko zebrali się przedstawiciele władz państwowych i samorządowych z naczelnikiem dr Wroną, prezydentem M. Godlewskim, wiceprezydentami Kozłowskim i Pączkiem, wicestarostą Giełczyńskim, insp. Torwińskim i insp. Elssesser-Niedzielskim na czele.

Po krótkiej chwili nadciągnęło czoło oddziałów wojskowych, prowadzonych przez dowódcę OK., gen. Thommee.

Tutaj do p. Generała zwrócił się z przemówieniem powitalnym Prezydent Mikołaj Godlewski. W krótkich słowach podkreślił p. Prezydent serdeczne uczucia, łączące społeczeństwo łódzkie z Armią.

Przemówienie swe zakończył p. Prezydent okrzykiem na cześć Armii. Z kolei w imieniu organizacyj byłych wojskowych przemawiał prezes P. Z. O. O., mec. dr Fichna, który nawiązał do słynnego powiedzenia Marszałka Piłsudskiego o wyścigu pracy, stwierdzając, że dziś przykład całemu społeczeństwu daje w tym wyścigu właśnie Armia, która zarówno w czasie pokoju, jak i na wypadek wojny świeci wzorem znakomitego przygotowania. Następnie wznosił okrzyk na cześć pułków łódzkich.

Po czym odbył się akt wręczenia karabinów maszynowych, zakupionych dla Armii przez korporację kominiarzy łódzkich, oraz pracowników Przedsiębiorstwa „Kanalizacja i Wodociągi“.

Na przemówienia powitalne odpowiedział w krótkich, żołnierskich słowach dowódca OK. gen. Wiktor Thommee, dziękując równocześnie za hojny dar w postaci karabinów maszynowych.

Z kolei przedstawicielom społeczeństwa łódzkiego odpowiedział jeden z dowódców pułków łódzkich, po czym oddziały wojskowe wyruszyły w kierunku miasta.

Trasa przemarszu prowadziła szosą Pabianicką do ulicy Wólczańskiej, następnie ulicami: Zaménhoffa i Piotrkowską do Placu Wolności. Przez całą trasę ludność witała wojsko gromkimi okrzykami i obsypywała kwiatami oraz upominkami.

Plac Wolności został udekorowany flagami państwowymi, kwieciem oraz rzęście oświetlony reflektorami. Na balkonie gmachu Zarządu Miejskiego ustawiono portret Marszałka Śmigłego-Rydza.

Na Placu Wolności odbyła się wspaniała defilada wojskowa, którą przyjął p. Wojewoda Henryk Józewski w otoczeniu gen. Dindorf-Ankowicza i Prezydenta Miasta Mikołaja Godlewskiego.

II. Z ŻYCIA SAMORZĄDU MIEJSKIEGO.

Postanowienia Tymczasowego Prezydenta Miasta.

W sierpniu 1938 roku Tymczasowy Prezydent Miasta powziął ogółem 68 postanowień, przy czym w zastępstwie Rady Miejskiej 33, a w zastępstwie Magistratu 35 postanowień.

Dla powzięcia postanowień zgłosił Wydział Prezydialny 7, Wydział Finansowy 9, Wydział Oświaty i Kultury 6, Wydział Opieki Społecznej 1, Wydział Zdrowia Publicznego 3, Wydział Techniczny 33, Wydział Plantacyj 1, Wydział Gospodarczy 4, Urząd Kontroli 1, Wydział Przedsiębiorstw Miejskich 1, Kanalizacja i Wodociągi 2 — wnioski.

6 postanowień dotyczy spraw gospodarczych, 7 — dostaw wszelkiego rodzaju, 8 — spraw inwestycyjnych, 3 — opłat wszelkiego rodzaju, 2 — spraw personalnych, 11 — spraw finansowych, 2 — spraw budowlanych, 3 — subwencji, 3 — spraw organizacyjnych, 10 — spraw gruntowych, 2 — spraw budżetowych, 3 — Statutów, Przepisów, 2 — spraw budżetowych, 7 — spraw różnych.

Z ważniejszych postanowień powziętych przez Tymczasowego Prezydenta Miasta należy wymienić:

1. Zaciągnięcie na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od finansistów belgijskich pożyczki w wysokości belgów 2.800.000.
 2. Zaciągnięcie na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Towarzystwa Osiedli Robotniczych pożyczki w wysokości złotych 400.000.— na budowę robotniczego bloku mieszkaniowego na Nowym Rokiciu.
 3. Przyznanie Szkole Sztuk Pięknych im. C. Norwida subwencji z funduszów miejskich w kwocie zł. 2.700.—.
 4. Nabycie na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od M. Krotoszyńskiego gruntu pod przedłużenie ul. Trębackiej.
 5. Nabycie na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od J. Zmigroda, M. Rozenberga, Sp. Akc. M. Bendeta, małż. A. i S. Weisbergów i Sp. Akc. I. K. Poznańskiego w Łodzi gruntów przeznaczonych pod projektowaną ulicę Czarna Droga.
 6. Nabycie na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od braci Ramisz gruntu pod poszerzenie Al. Kościuszki.
 7. Nabycie na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Z. Jarocińskiego gruntu pod poszerzenie ulicy Nawrot.
 8. Przystąpienie do budowy kosztem zł 930.000.— robotniczego bloku mieszkaniowego o 96 mieszkaniach na Nowym Rokiciu.
 9. Przyjęcie na rzecz Gminy Miejskiej Łódź darowizny gruntów pod urządzenie ulicy Świętokrzyskiej.
 10. Zatwierdzenie projektu Przepisów Miejskowych o najmniejszych dopuszczalnych rozmiarach działek budowlanych na terenie m. Łodzi.
- Przekształcenie Oddziału Prawnego na Wydział Prawny.

NEKROLOGI

W dniu 12 sierpnia 1938 roku, zmarł przeżywszy lat 53.

Ś. † P.

JAN KŁOSIŃSKI

niższy funkcjonariusz.

Zmarły pracował w służbie miejskiej od dnia 1. VIII. 1922 r.
do dnia 12. VIII. 1938 r.

Cześć Jego pamięci!

ZARZĄD MIEJSKI w ŁODZI

RUCH SŁUŻBOWY PRACOWNIKÓW ETATOWYCH ZARZĄDU MIEJSKIEGO w ŁODZI

ZA MIESIĄC SIERPIEŃ 1938 ROKU.

A. PRZENIESIENIA.

a) urzędnicy:

1. **Jaworski Władysław**, kierownik Oddziału Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich, pełniący czasowo obowiązki sekretarza Prezydenta Miasta, przeniesiony z dniem 17. VIII. 1938 roku na równorzędne stanowisko do Wydziału Wojskowego z dotychczasowym uposażeniem.

2. **Sałaciński Aleksander**, referent Oddziału Ogólnego Wydziału Prezydialnego, przeniesiony z dniem 17. VIII. 1938 roku na stanowisko sekretarza Prezydenta Miasta z dotychczasowym uposażeniem.

3. **Biller Jan**, kancelista Wydziału Zdrowia Publicznego przeniesiony z dniem 17. VIII. 1938 roku na równorzędne stanowisko do Oddziału Karno-Administracyjnego, Wydziału Prawnego z dotychczasowym uposażeniem.

b) niżsi funkcjonariusze:

4. **Stolarczyk Feliks**, konwojent Wydziału Podatkowego przeniesiony z dniem 29. VIII. 1938 roku na stanowisko woźnego szkoły powszechnej z dotychczasowym uposażeniem.

5. **Lambrecht Wacław**, woźny szkoły powszechnej przeniesiony z dniem 29. VIII. 1938 roku na stanowisko konwojenta Wydziału Podatkowego z dotychczasowym uposażeniem.

B. SKREŚLENIA Z POWODU ŚMIERCI:

niżsi funkcjonariusze:

1. **Kłosiński Jan**, woźny szkoły powszechnej z dn. 13. VIII. 1938 r.

OKÓLNIK Nr 23.

Do
Wszystkich Wydziałów, Urzędów
i Przedsiębiorstw Zarządu Miejskiego
w Łodzi

• Przedmiot:
Sprawozdania roczne z działalności
Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Okólnikiem nr 13 z dnia 9 marca 1938 roku ustalony został na dzień 1 lipca każdego roku termin nadsyłania Wydziałowi Prezydialnemu przez poszczególne Wydziały, Urzędy i Przedsiębiorstwa sprawozdań rocznych z ich działalności za okresy budżetowe.

Ponieważ dane cyfrowe, zawarte w tych sprawozdaniach, winny być powiązane z danymi cyfrowymi zamknięć rachunkowych, które Wydział Finansowy przygotowuje w terminie po 1 lipca każdego roku, przeto przesuwają się termin nadsyłania omawianych sprawozdań na dzień 15 września każdego roku.

Jednocześnie wyjaśnia się, że sprawozdania roczne nie mogą ograniczać się do połączenia materiałów, zawartych w sprawozdaniach kwartalnych, natomiast powinny zawierać materiał sprawozdawczy skondensowany, ujmujący syntetycznie działalność wydziału (urzędu, przedsiębiorstwa), muszą być one przejrzyste i zrozumiałe dla czytelnika, są bowiem przeznaczone do druku.

Omawiane sprawozdania mają służyć również jako materiał dla Komisji Rewizyjnej Rady, należy przeto omawiać w nich wyniki gospodarki budżetowej wydziału (urzędu, przedsiębiorstwa) z równoczesnym oświetleniem powodów przekroczenia kredytów względnie ich niewyzyskania.

W związku z niniejszym okólnikiem unieważniają się zarządzenia, zawarte w okólniku nr 13 z dnia 9 marca 1938 roku, o ile są one sprzeczne z niniejszymi zarządzeniami.

Łódź, dnia 5 sierpnia 1938 roku.

Tymczasowy Prezydent Miasta
w/z. (—) *Kazimierz Kozłowski*
(KAZIMIERZ KOZŁOWSKI)
Tymczasowy Wiceprezydent Miasta

OKÓLNIK Nr 24.

Do

Wszystkich Wydziałów, Urzędów
i Przedsiębiorstw Zarządu Miejskiego
w Łodzi

oraz Związków Zawodowych Pracowników
Miejskich w Łodzi.

Przedmiot:

Zwroty za opłaty kanalizacyjno-
wodociągowe.

Podaje się do wiadomości, iż zgodnie z postanowieniem moim nr 1609/M z dnia 5 sierpnia 1938 roku rozciągnięte zostały na emerytów miejskich ulgi w opłatach kanalizacyjno-wodociągowych, pobieranych przez Przedsiębiorstwo Miejskie „Kanalizacja i Wodociągi”, przyznane pracownikom Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Emeryci, ubiegający się o te ulgi, zgłaszać się winni do Przedsiębiorstwa „Kanalizacja i Wodociągi” w trybie, przewidzianym w okólniku nr 13 z dnia 6 lipca 1937 r.

Łódź, dnia 10 sierpnia 1938 roku.

Tymczasowy Prezydent Miasta

w/z. (—) *Kazimierz Kozłowski*

(KAZIMIERZ KOZŁOWSKI)

Tymczasowy Wiceprezydent Miasta

OKÓLNIK Nr 25.

Do

Wszystkich Wydziałów, Urzędów
i Przedsiębiorstw Zarządu Miejskiego
w Łodzi.

Przedmiot:

Statut o opłacie administracyjnej.

Podaję do wiadomości, że postanowieniem nr 1507/M z dnia 25 maja 1938 roku, powziętym w zastępstwie Magistratu, wprowadziłem do Statutu o opłacie administracyjnej z dnia 23 lipca 1937 roku zmiany, uwidocznione w Dzienniku Zarządu Miejskiego nr 8 z dnia 15 sierpnia 1938 roku (str. 830)

Zmiany te, jak również jednolity tekst Statutu o opłacie administracyjnej zostały ogłoszone w Łódzkim Dzienniku Wojewódzkim nr 15 z dnia 16 sierpnia 1938 roku i wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia następnego po ogłoszeniu tzn. z dniem 16 września rb.

Z chwilą wydania niniejszego okólnika traci moc obowiązującą okólnik nr 20 z dnia 30 sierpnia 1937 roku.

Łódź, dnia 31 sierpnia 1938 roku

Tymczasowy Prezydent Miasta

(—) *Mikołaj Godlewski*

(MIKOŁAJ GODLEWSKI)

OKÓLNIK Nr 26.

Do
Wszystkich Wydziałów, Urzędów
i Przedsiębiorstw Zarządu Miejskiego
w Łodzi.

Odpisy przesłać Związkom Zawodowym
Pracowników Miejskich.

Przedmiot:

Wykorzystywanie urlopów dorocz-
nych przez pracowników miejskich.

W związku z powołaniem do życia Komisji Wczasów dla Pracowników Zarządu Miejskiego w Łodzi i Ich Rodzin, mającej za zadanie organizowanie dla pracowników wypoczynków w okresie urlopów, postanowiłem, opierając się na opinii wyżej wymienionej Komisji, udzielać pracownikom urlopów w roku 1939 w następujący sposób;

- 1) z urlopów można korzystać w czasie od 1 stycznia do 31 grudnia;
- 2) wszyscy pracownicy mogą należne im urlopy wypoczynkowe za rok 1939 rozkładać na dwa terminy, tj. letni i zimowy, względnie korzystać z urlopu w jednym terminie;
- 3) plan urlopów zimowych należy przesłać Wydziałowi Prezydzalnemu do dnia 30 listopada br., plan zaś urlopów na miesiące letnie w terminie do 31 marca 1939 roku, zachowując obowiązujący stosunek procentowy pracowników urlopowanych do pracowników zatrudnionych.

Za przestrzeganie postanowień niniejszego okólnika odpowiedzialni są pp. Naczelnicy poszczególnych Wydziałów i Urzędów Zarządu Miejskiego.

Łódź, dnia 7 września 1938 roku

Tymczasowy Prezydent Miasta
w/z. (—) *Kazimierz Kozłowski*
(Kazimierz Kozłowski)

Tymczasowy Wiceprezydent Miasta

OKÓLNIK Nr 27.

Do
Wszystkich Wydziałów, Urzędów
i Przedsiębiorstw Zarządu Miejskiego
w Łodzi.

Przedmiot:

Uzupełnienie statutu o opłacie
administracyjnej.

Nawiązując do okólnika nr 25 z dnia 31 sierpnia 1938 roku podaję do wiadomości, że postanowieniem nr 1632/M z dnia 3 września 1938 roku, powziętym w zastępstwie Magistratu, zdecydowałem pobierać, poczynając od dnia 3 września 1938 roku, na rzecz Gminy Miejskiej Łódź za poświadczenie (oparafowanie) ksiąg: obrachunkowej zakładów przemiału zboża i magazynowej zakładów hurtowej

sprzedaży mąki i kaszy, dokonywane na podstawie § 56 ust. (3) rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 19 sierpnia 1938 roku (Dz. U. R. P. nr 61, poz. 477), po zł 3.— od każdej księgi.

W związku z tym należy uzupełnić § 5 Statutu o opłacie administracyjnej na rzecz Gminy Miejskiej Łódź, zatwierdzonego postanowieniami nr 1027/M z dnia 23 lipca 1937 roku i nr 1507/M z dnia 25 maja 1938 roku, następującym zdaniem:
„poświadczenie (oparafowanie) ksiąg: obrachunkowej zakładu przemiału zboża i magazynowej zakładu hurtowej sprzedaży mąki i kaszy — zł 3 od księgi.”

Łódź, dnia 9 września 1938 roku
Tymczasowy Prezydent Miasta
w/z. (—) *Kazimierz Kozłowski*
(KAZIMIERZ KOZŁOWSKI)
Tymczasowy Wiceprezydent Miasta

OKÓLNIK Nr 28.

Do
Wszystkich Wydziałów, Urzędów
i Przedsiębiorstw Zarządu Miejskiego
w miejscu.

Przedmiot:
Utworzenie Wydziału Prawnego.

Podaję do wiadomości, że postanowieniem nr 1627/M z dnia 31 sierpnia 1938 roku, powziętym w zastępstwie Magistratu, utworzyłem w Zarządzie Miejskim Wydział Prawny, nadając mu numer kolejny XV.

Wydział ten składa się:

- a) z Oddziału Prawnego, wyłączonego z Wydziału Prezydyjnego i podzielonego na dwa oddziały: Administracyjno-Prawny (znak A) i Cywilno-Procesowy (znak C),
- b) z Oddziału Egzekucyjnego (znak E), wyłączonego z Wydziału Podatkowego,
- c) z Oddziału Karno-Administracyjnego (znak K), powstałego ze złączenia w jedną całość referatów karno-administracyjnych przy wydziałach: Zdrowia Publicznego, Przemysłowym, Ewidencji Ludności, Wojskowym i Plantacyj.

Do zakresu kompetencji Wydziału Prawnego poza czynnościami, które dotychczas załatwiał zreorganizowany Oddział Prawny, należy:

1. przeprowadzanie postępowania nakazowego i zwyczajnego w sprawach karno-administracyjnych,
2. przeprowadzanie egzekucji wierzytelności Gminy,
3. przeprowadzanie egzekucji wierzytelności zleconych Gminie,
4. wykonywanie orzeczeń i nakazów karnych.

Statut organizacyjny Wydziału Prawnego będzie w najbliższej przyszłości zatwierdzony i podany do wiadomości.

Na czele Wydziału Prawnego stoi p. Aleksander Ancyporowicz, naczelny radca prawny.

Oddział Administracyjno-Prawny i Cywilno-Procesowy mieszczą się w gmachu Zarządu Miejskiego przy Placu Wolności nr 14 (parter), telefony 114-86 — naczelnik Wydziału, 218-27 — kancelaria i referenci oddziałów).

Oddział Egzekucyjny mieści się w lokalu przy ul. Zawadzkiej nr 1 (III piętro, telefon narazie 190-01 — dodatek).

Oddział Karno-Administracyjny mieści się w lokalu przy ul. Piotrkowskiej nr 10 (III piętro — telefony 202-78 — kierownik Oddziału i 202-87 — kancelaria).

Wydział Podatkowy przekazuje Wydziałowi Prawnemu wszelkie akta, dotyczące spraw egzekucyjnych, przejętych przez Wydział Prawny. Wydziały: Zdrowia Publicznego, Przemysłowy, Ewidencji Ludności, Wojskowy i Plantacyj przekazują Wydziałowi Prawnemu akta, dotyczące spraw karno-administracyjnych, i do tegoż wydziału kierować będą wszelkie doniesienia w tych sprawach. Termin i sposób przekazania akt należy uzgodnić z naczelnikiem Wydziału Prawnego.

Inne czynności z zakresu kompetencji Wydziału Prawnego, nie wyszczególnione w niniejszym okólniku, zostaną przekazane temu wydziałowi oddzielnym zarządzeniem.

Personel Wydziału Prawnego składać się będzie z dotychczasowych pracowników Oddziału Prawnego i Egzekucyjnego oraz przydzielonych z poszczególnych wydziałów do pracy w Oddziale Karno-Administracyjnym. Przydzieleni z poszczególnych wydziałów pracownicy otrzymają odpowiednie pisma.

Wydatki, związane z funkcjonowaniem Wydziału Prawnego, pokrywane będą do końca b. roku budżetowego z właściwych kredytów działu I-go budżetu administracyjnego, nie bacząc na ich ewentualne przekroczenie.

Zarządzenie niniejsze wchodzi niezwłocznie w życie.

Łódź, dnia 10 września 1938 roku.

Tymczasowy Prezydent Miasta

w/z. (—) *Kazimierz Kozłowski*

(Kazimierz Kozłowski)

Tymczasowy Wiceprezydent Miasta

KOMUNIKATY

KOMUNIKAT Nr 3

Do Wszystkich Pracowników Miejskich

w miejscu

W celu należytego przygotowania pobytu wypoczynkowego dla pracowników miejskich i ich rodzin w sezonie zimowym 1938/39 roku udali się przedstawiciele Komisji Wczasów, w osobach: przewodniczącego — Hilariusza Illnicza i członka Juliana Komorowskiego, do Zakopanego i okolicy, gdzie odbyli pertraktacje z 17 właścicielami pensjonatów, po czym przedstawili zebrany materiał Komisji, która na 3 posiedzeniu w dniu 26 sierpnia 1938 roku wybrała pensjonat w Poroninie z następujących względów:

- 1) pensjonat, choć skromny, lecz dosyć duży i przyzwoity, niezbyt daleko od dworca kolejowego,
- 2) cena zł 2.50 dziennie od osoby dorosłej, a zł 1.50 wzgl. zł 2.— od dziecka, jest wyjątkowo przystępną,
- 3) pokoje dosyć duże z wszelkimi dostępnymi w Poroninie wygodami, jak: kompletne umeblowanie, łóżka siatkowe z materacami, kompletna pościel, światło elektryczne, opał i usługa, bez żadnych przy tym dopłat,
- 4) warunki narciarskie pierwszorzędne, znajduje się przy tym skocznia narciarska,
- 5) miejscowość położona niedaleko od Zakopanego, co ze względu na różne, urządzane tam imprezy, a przede wszystkim olimpiadę zimową, jaka odbędzie się w miesiącu lutym 1939 roku, przy cenie tygodniowego biletu kolejowego zł 1.80 od osoby, jest rzeczą atrakcyjną, gdyż olimpiady odbywają się co 4 lata, za każdym razem w innym kraju.

Okoliczność ta, jak również konieczność wyboru miejscowości położonej dosyć wysoko nad poziomem morza, aby sezon zimowy trwał najdłużej, spowodowały wybór miejscowości podtatrzaskiej.

Podkreśla się jednak z całym naciskiem, że tak niska cena będzie możliwa tylko w następujących warunkach:

- 1) stałego pobytu, przynajmniej przez 3 zimowe miesiące, grupy osób, liczącej od 25 wzwyż osób,
- 2) zawarcia umowy i uiszczenia zadatku w terminie najpóźniej jednego miesiąca.

W razie wyrażenia przez większą ilość osób życzenia wynajęcia pomieszczenia nie w Poroninie, lecz w Bukowinie, lub w pensjonacie droższym, życzenia te będą wzięte pod uwagę i w miarę możliwości uwzględnione.

O ile grupy uczestników na poszczególnych turnusach będą dosyć liczne, a uczestnicy wyrażą chęć przejścia kursu jazdy na nartach przydzieleni zostaną instruktorzy, uwzględniając początkujących narciarzy i zaawansowanych.

Stwarzając wyjątkowo możliwe warunki pobytu zimowego dla pracowników miejskich i ich rodzin, Komisja Wczasów prosi o:

- 1) podanie treści niniejszego komunikatu do wiadomości wszystkim, bez wyjątku, pracownikom miejskim. Panowie Kierownicy poszczególnych działów gospodarki miejskiej zechcą na powyższe zwrócić specjalną uwagę, gdyż, jak wynikało ze skarg pracowników miejskich, poprzednie komunikaty Komisji Wczasów, mimo, że zostały rozesłane w ilości po kilkanaście, a nawet kilkadziesiąt egzemplarzy do poszczególnych działów, nie dotarły do wszystkich pracowników.
- 2) Powzięcie decyzji i wypełnienie deklaracji, którą otrzymać można u sekretarza Komisji Wczasów — Zygmunta Wróblewskiego, referenta propagandy i turystyki, Wydział Prezydyalny — Oddział Ogólny, Plac Wolności 14 w terminie do dnia 15 września 1938 roku.

Pobyty organizowane będą turnusami dwutygodniowymi, jak następują:

1)	19 grudnia 1938 r.	—	1 stycznia 1939 r. wł.
2)	2 stycznia 1939 r.	—	15 „ „ „
3)	16 „ „	—	29 „ „ „
4)	30 „ „	—	12 lutego „ „
5)	13 lutego „	—	26 „ „
6)	27 „ „	—	12 marca „ „
7)	13 „ „	—	26 „ „

Oplata za 2-tygodniowy turnus dla pojedynczej dorosłej osoby wyniesie więc zł 35.— (2.50x14), do czego dojdą koszty przejazdu koleją, przy czym Komisja Wczasów postara się, podobnie jak to miało miejsce latem br., wyjednać w Ministerstwie Komunikacji odpowiednią zniżkę kolejową.

Zaznaczyć jednak wypada, że uzyskanie zniżki kolejowej jest możliwe w zasadzie tylko wtedy, o ile tworzone są obozy, liczące większe grupy uczestników.

Dłuższy niż dwutygodniowy pobyt będzie możliwy, lecz tylko w granicach turnusów i w wypadku zgłoszenia również w terminie do dnia 15 września br.

Pożyczki na pokrycie kosztów pobytu i przejazdu udzielane będą na zasadach dotychczasowych.

Podając powyższe do wiadomości ogółowi pracowników miejskich, Komisja jeszcze raz zwraca uwagę na korzystne warunki, jakie osiągnąć można zbiorowym wysiłkiem, o ile prowadzona akcja jest należycie doceniana przez samych zainteresowanych. Ze strony władz miejskich, w osobie Pana Prezydenta Miasta przede wszystkim, konieczność udostępnienia pracownikom miejskim i ich rodzinom pobytów w miejscowościach klimatycznych jest należycie doceniana. Chodzi więc o to, aby sami zainteresowani wzięli udział w akcji, ich dotyczącej. Pobyt w Zakopanem lub w pobliżu w bieżącym sezonie zimowym jest wyjątkową atrakcją, dostępną dla ludzi o niezbyt wysokich zarobkach tylko wówczas, o ile zawczasu zechcą z możliwości tej skorzystać. Niemożliwą będzie rzeczą przyjmowanie późniejszych zgłoszeń, jak to miało miejsce w akcji letniej, gdzie zgłoszenia przyjmowano nawet i w drugiej połowie sierpnia, gdyż z przytoczonych względów trudno będzie zimą znaleźć pomieszczenie w okolicy Zakopanego, nie mówiąc już o żądanych wówczas cenach.

Bliższych informacyj zasięgnąć można u przewodniczącego Komisji Wczasów, p. Hilariusza Illinicza, Wydział Finansowy, Plac Wolności 14, tel 218-05, wewn. 91, lub u sekretarza Komisji, p. Zygmunta Wróblewskiego, Wydział Prezydyalny, Plac Wolności 14, tel. 218-03, wewn. 13.

Łódź, dnia 27 sierpnia 1938 r.

Sekretarz
(--) Z. Wróblewski

Przewodniczący
(—) H. Illinicz

OBWIESZCZENIE.

Na podstawie art. 151 Ordynacji Podatkowej (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 14, poz. 134) Zarząd Miejski wzywa niżej wymienionych do zgłoszenia się w biurze Wydziału Podatkowego przy ul. Zawadzkiej 1 (front, II piętro, pok. 11) celem odbioru pism, nadesłanych przez Urzędy Skarbowe:

1 Urząd Skarbowy w Łodzi:

Nakazy płatnicze na państwowy podatek przemysłowy od obrotu za 1937 r.

Nr rej. b.	74	Berger Rywka, Kopernika 43.
" " "	159	Cynamon Pinkus, Wólczańska 66.
" " "	179	Dębowski Mieczysław, Gdańska 103.
" " "	268	Majda Stefan, Piotrkowska 133.
" " "	2670	Pryzant Dyna, Andrzeja 18.
" " "	2294	Puppe Eugenia, Andrzeja 9.
" " "	2748	Samcówna Stanisława, Andrzeja 44.
" " "	2688	Staszewski Szmul, Zamenhofska 15.
" " "	1251	Świąteczak Roman, Gdańska 97.

7 Urząd Skarbowy w Łodzi:

Nakazy płatnicze na państwowy podatek przemysłowy od obrotu za 1937 r.

Nr ks. bier.	3587	Rojtman Abram, Limanowskiego 28.
" " "	2858	Tabacznik Izrael Moszek, Ceglana 20.
" " "	3597	Rurka Szymon, Dworska 17.
" " "	3548	Maciejewska Maria, Zgierska 75.
" " "	3127	Wildenberg Leon, Żorawia 18.
" " "	125	Benedykt Alter, Łagiewnicka 13.
" " "	3003	Wajngold Małka, Limanowskiego 134.
" " "	3332	Rzezak Izrael, Wolborska 5.
" " "	1346	Kleczewski Józef, Towiańskiego 11.
" " "	2965	Uszerowicz Gedalia, Brzezińska 72.
" " "	3439	Bączkowski Uszer, Franciszkańska 38.
" " "	51	Andrusiewicz Bolesław, Szopena 18.
" " "	174	Binder Maria, Żabia 11.
" " "	3585	Pytlewski Teofil Józef, Staszycza 17a.
" " "	2219	Pinterówna Maria, Franciszkańska 129.
" " "	2719	Szczepańska Marianna, Łagiewnicka 77.
" " "	3613	Szefner Jankiel Josek, Zgierska 49.
" " "	2052	Nowak Franciszek, Łagiewnicka 101.
" " "	1371	Kochanowicz Feliksa, Łagiewnicka 87.
" " "	3519	Kopp Michał, Zawiszy 35.
" " "	3518	Kopf Abram, Pieprzowa 17.
" " "	3503	Kac Sala, 11 Listopada 50.
" " "	3459	Dzięciółowska Marianna, Łagiewnicka 76.
" " "	3492	Grosman Pinkus, Dworska 24.
" " "	300	Brystowska Reja, Wesola 4.
" " "	3475	Gładsztajn Juda-Aria, Zgierska 15.
" " "	3472	Gerszon Symcha, Ceglana 28.

Nr ks. bier.	3485	Gortatówna Kazimiera, Pocztowa 13.
" " "	3483	Goidsztajn Rajwet H., Zielona 3.
" " "	3477	Golec Waleria, Dworska 24.
" " "	903	Gruszka Rachela, Marynarska 30.
" " "	3491	Gros Benjamin, Dolna 34.
" " "	3570	Olczak Kazimiera, Julianowska 8.
" " "	3476	Głowacka Małgorzata, Łagiewnicka 96a.
" " "	477	Dutkiewicz Prymeta, 11 Listopada 22.
" " "	3641	Nadarzyński Zygmunt, Młynarska 41.

7 Urząd Skarbowy w Łodzi:

Nakazy płatnicze na państwowy podatek od nieruchomości za rok 1938

Nr ks. bier.	1495	Bakulin Małka, Mianowskiego 51.
" " "	1738	Janički Józef, Okopowa 19.
" " "	1499	Bakulin Małka, Mianowskiego 56.
" " "	2556	Piasecka Stefania, Marysińska 50.
" " "	1784	Kowalewski Józef, Okopowa 198.
" " "	1785	Sokolowski Michał, Okopowa 199.
" " "	2460	Popielawski Bronisław, Radwańska 2.
" " "	1702	Łaszczykowa Franciszka, Niemojewskiego 199.
" " "	112	Pawelska Franciszka, Ogrodowa 28.
" " "	481	Kurzawski Antoni, Zamenhofa 27.
" " "	1787	Satrian Stanisław, Okopowa 214.
" " "	748	Szulec Olga, Chrobrego 14.
" " "	2229	Gratowski Franciszek, Szopena 20.
" " "	2280	Pinczyński Stanisław, Szklana 6.
" " "	3	Matusiak Czesław, Admiralska 9.
" " "	1335	Wasilewska Maria, Marynarska 46.
" " "	2136	Gębalski Antoni, Wysoka 11.
" " "	2206	Koługa Władysław, Młynarska 81.
" " "	2665	Ziołek Franc i Leokadia, Zoresa 35.
" " "	12	Środek Leokadia i Michałowski Jan, Admiralska 109.
" " "	1923	Sylniak Józef, Przelotna 10.
" " "	17	Kaźmierczak Michał i Marciniak L., Admiralska 5.
" " "	601	Wąsowska Stanisława i Stolarski Marian, Franciszkańska 134.
" " "	1398	Wajntraub Abram i Oksner Moszek, Drewnowska 26.
" " "	2012	Bakalarz Józef, Sporna 14.
" " "	704	Pinczyński Stanisław, Grabinka 16.
" " "	1525	Mazelsio Wolf, Północna 11.
" " "	2154a	Wojdysławska Ida, Goplańska 7.

Nakazy płatnicze na podatek od lokali za rok 1934, 1937, 1938/39:

Nr ks. bier.	1264a	Złotowski Rafał, Zgierska 17.
" " "	1654	Silberg Abram, Młynarska 5.*
" " "	1209a	Kopf Michał, Zawiszy 35.
" " "	143a	Ratman, Brzezińska 20.
" " "	607a	Skubis Leon, Łagiewnicka 43.
" " "	948	Głaczyński Jan, Pasterska 7.

Nr. ks. bier.	1251	Bocian, Zgierska 13.
" " "	1221	Rozen Waclaw, Zgierska 11.
" " "	1395	Cieślak Eugeniusz, Zgierska 89/91.
" " "	1424	Kinderman Aleksander, Zierska 133.
" " "	941	Mielczarek Stanisław, Okopowa 132.
" " "	180	Rotman M., Brzezińska 20.
" " "	570	Rozenblat Sz., Łagiewnicka 18.
" " "	207	Bagno Szymon, Drewnowska 33.
" " "	561	Benedyk Alter, Łagiewnicka 13.
" " "	255	Uszerowicz Gedalia, Brzezińska 72.
" " "	132	Lam, 11 Listopada 90.

Nakaz płatniczy na państwowy podatek gruntowy za rok 1938.

Nr. ks. bier. 54 Hoffman Fryderyk i Ida, Marysińska 50.

12 Urząd Skarbowy w Łodzi:

✓ Nakazy płatnicze na państwowy podatek dochodowy za 1936 i 1937 rok.

Nr. ks. bier.	2229	Zytke Franciszek, Skierniewicka 15.
" " "	760	Hamisch Berta, Abramowskiego 33/35.
" " "	268	Keilich Adolf, Piotrkowska 194.
" " "	2443	Kubiak Franciszek, Sosnowa 18.
" " "	1236	Szule Artur, Grabowa 21.
" " "	1535	Checht Moszek, N. Zarzewska 10,
" " "	1537	Klinkiewicz Maria, Kilińskiego 286,
" " "	1541	Warnik Leopold, Śląska 26,
" " "	759	Grzelaczyk Stanisław, Dąbrowska 18,
" " "	1529	Marcinkowski Michał, Karpia 16a,
" " "	1549	Szulczewska Waleria, Grabowa 12,
" " "	870	Kaszubska Henryka, N. Projektowana 115,
" " "	732	Zylbersztein Henryk, Sienkiewicza 102,
" " "	761	Kac Chana, Wigury 9,
" " "	795	Jędrzejczak Adam, Słowiańska 10,
" " "	1174	Majer Michalina, Krucza 6,
" " "	2524	Piątkowska Teodozja, Odyńca 17,
" " "	2450	Firus Ida, Rzgowska 46a,
" " "	2494	Baranowski Edward, Napiórkowskiego 150,
" " "	2547	Federak Honorata, Słowiańska 10,
" " "	761	Izdorczyk Stanisław, Napiórkowskiego 22,
" " "	2578	Myszkowski Stefan, Kilińskiego 219.
" " "	2701	Strassberg Tauba, N. Zarzewska 14.
" " "	2658	Ginzberg Abram Fiszel, Napiórkowskiego 27/29.
" " "	2643	Baumgart Artur, N. Zarzewska 32.
" " "	2711	Szam Zygmunt, Abramowskiego 23.
" " "	2476	Fanslegier Chana, Napiórkowskiego 7.
" " "	2379	Fajfel Maurycy, Piotrkowska 200.
" " "	2681	Sawicki Józef, Śląska 17.
" " "	1925	Wagner Alfons, Tatrzańska 37.
" " "	2234	Zarska Grina, Rzgowska 46.
" " "	794	Jędruszkiewiczowa Aniela, Sosnowa 20.

Nr. ks. bjer.	2488	Makówka A., Mazurska 23.
„ „ „	499	Fuks Anna, Magistracka 20.
„ „ „	2484	Lampart Jakób, Pomorska 81.
„ „ „	2515	Ochocka Władysława, Grabowa 17.
„ „ „	2582	Rozenchwajg Nuta, Dąbrowska 41.
„ „ „	1581	Rubin Kassil Daniel, Wigury 9.
„ „ „	1767	Szpigiel Chaim, Rzgowska 74.
„ „ „	2563	Klajnman Cudek, N. Zarzewska 2.
„ „ „	1598	Ryczkowski Ignacy, Napiórkowskiego 114.

12 Urząd Skarbowy w Łodzi:

nakazy płatnicze na państw. podatek przem. od obrotu za 1937 rok.

Nr. ks. b.	1967/12	Fornalski Stanisław, Sosnowa 28.
„ „ „	2135/12	Makówka Adam, Dąbrowska 65.
„ „ „	2120/12	Niewiadomski Zygmunt, Łączna 23.
„ „ „	2151/12	Woźniak Marianna, Lelewela 9a.
„ „ „	1700/12	Waksman Mordka, Napiórkowskiego 5.
„ „ „	806a	Stender Aurelia, Kilińskiego 159.
„ „ „	2137/12	Migas Józef, Kilińskiego 159.
„ „ „	2145/12	Studziński Feliks, N. Zarzewska 36.
„ „ „	2147/12	Weltman Abram, N. Zarzewska 40.
„ „ „	2097/12	Sławińska Michalina, Mazurska 16.
„ „ „	1894/12	Paszkowski Władysław, N. Zarzewska 67.
„ „ „	2143/12	Słupska Genowefa, Łęczycka 56.
„ „ „	598/12	Kaufman Menachem, Rzgowska 104
„ „ „	3480/17	Kałużny Antoni, Targowa 14.
„ „ „	1582/12	Szymczak Kazimierz, Przędzalniana 77.
„ „ „	1498/12	Stolarski Feliks, Lelewela 15.
„ „ „	2103/12	Szyktanc Maria, N. Zarzewska 39.
„ „ „	184/12	Boczkiewicz Józef, Słowiańska 22.
„ „ „	2133/12	Krynke Ella, Tuszyńska 109.
„ „ „	129/12	Modrzejewska Natalia, Łączna 34.
„ „ „	2086/12	Szwetner Emilja, Grabowa 23.
„ „ „	189/12	Brzeski Edward, Gołębia 9.
„ „ „	2050/12	Borowicz Adam, Kilińskiego 256.
„ „ „	1489/12	Sobisz Ryszard, Nowoprojektowana 14.
„ „ „	443/17	Mikołajczyk Piotr, Główna 17.
„ „ „	581/12	Jeruzalimski Abram, N. Zarzewska 10.
„ „ „	2184/12	Łowiczower Rojza, N. Zarzewska 9.
„ „ „	2206/12	Wolna Helena, Rzgowska 104.
„ „ „	2196/12	Strajch Elza, Śląska 28.
„ „ „	31/17	Badelski Antoni, Piotrkowska 192.
„ „ „	795/17	Zimoń Janina, Abramowskiego 27.
„ „ „	2092/12	Tomczyk Stanisława, Łączna 49.
„ „ „	833/12	Ławiński Stanisław, Grabowa 7.
„ „ „	1122/12	Milczarek Andrzej, Kaliska 14.
„ „ „	316/17	Kuropatwa Mirla, Wigury 11.
„ „ „	2053/12	Ciupińska Antonina, Napiórkowskiego 89.
„ „ „	137/12	Burzyńska Irena, Pomorska 45.
„ „ „	1889/12	Kelle Helida, Słowiańska 30.

Nr. ks. b.	2059/12	Jachowicz Maria, Mazurska 44a.
" "	633/12	Klajman Wolf Lajb, Napiórkowskiego 27/29.
" "	1556/12	Szulc Janina, N. Zarzevska 36.
" "	1154/12	Nowicki Bronisław, N. Zarzevska 14.
" "	454/12	Gabarski Henryk, Czerwony Rynek 1.
" "	72/17	Cianciara Bolesław, Kilińskiego 161.
" "	686/17	Torn Maita, Piótrkowska 182.
" "	349/17	Kant Andrzej, Wigury 36.
" "	2172/12	Dawidsóhn Marek, Napiórkowskiego 3.
" "	2060/12	Kaczmarek Helena, Śląska 24.
" "	2063/12	Minnich Walenty, Gdańska 123.
" "	2063/12	Krzychalski Stanisław, Tatrzańska 59.

Po upływie czterech tygodni od daty ukazania się niniejszego obwieszczenia w Łódzkim Dzienniku Wojewódzkim doręczenia uważa się za skuteczzone.

Łódź, dnia 29 sierpnia 1938 roku.

Tymczasowy Prezydent Miasta

(—) *Mikołaj Godlewski*

(MIKOŁAJ GODLEWSKI)

OBWIESZCZENIE

Zarządu Miejskiego w Łodzi z dnia 9 września 1938 roku nr I O. 4/12-38
o wprowadzeniu nowej opłaty administracyjnej.

Niniejszym podaję do wiadomości, że zgodnie z postanowieniem nr 1632/M z dnia 3 września 1938 roku, powziętym w zastępstwie Magistratu, Zarząd Miejski, w oparciu na art. 28 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 roku o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. nr 62/1936, poz. 454) będzie pobierał, poczynając od dnia 3 września 1938 roku, za poświadczenie (oparafowanie) ksiąg: obrachunkowej zakładów przemiału zboża i magazynowej zakładów hurtowej sprzedaży mąki i kaszy, dokonywane na podstawie § 56 ust. (3) rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 19 sierpnia 1938 roku (Dz. U. R. P. nr 61, poz. 477), po zł 3.— od każdej księgi tytułem miejskiej opłaty administracyjnej.

Tymczasowy Prezydent Miasta

w/z. (—) *Kazimierz Kozłowski*

(Kazimierz Kozłowski)

Tymczasowy Wiceprezydent Miasta

KONKURS.

Zarząd Miejski w Łodzi ogłasza konkurs na stanowisko kierownika Miejskiego Muzeum Etnograficznego w Łodzi.

O stanowisko to ubiegać się mogą kandydaci, posiadający:

1. obywatelstwo polskie,
2. ukończone studia wyższe w zakresie archeologii prehistorycznej oraz etnografii i etnologii, jak również praktykę muzeologiczną i terenową,
3. nie przekroczony wiek lat 40.

Do stanowiska tego przywiązane jest wynagrodzenie według II st. służb. uposażenia pracowników miejskich (dawna VI grupa służbowa funkcjonariuszów państwowych) z ewentualnym dodatkiem funkcyjnym w zależności od kwalifikacyj.

Należycie udokumentowane oferty z krótkim życiorysem i referencjami należy nadsyłać do dnia 25 września 1938 roku pod adresem Wydziału Oświaty i Kultury Zarządu Miejskiego w Łodzi (ul. Piramowicza 10).

Stanowisko kierownika Muzeum będzie do objęcia z dniem 1 października br.

Łódź, dnia 11 września 1938 roku.

Zarząd Miejski w Łodzi.

DROBNE OGŁOSZENIA

Coła Gula, zam. w Łodzi przy ul. Głównej nr 43, zagubił zezwolenie na ubój rytualny, wydane przez Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Gawroński Szaja, zam. w Łodzi przy ul. Młynarskiej nr 9, zagubił znak rejestracyjny resorki nr 1289, wydany przez Wydział Podatkowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Firma: „Goeppert Karol, Sp. Akc.“ (Łódź, ul. Podleśna nr 3) zagubiła kwit depozytowy nr 67/2, wydany przez Komunalną Kasę Oszczędności m. Łodzi.

Firma: „C. Hartwig, Sp. Akc. — Oddział w Łodzi“ (Łódź, ul. Piotrkowska 86) zagubiła znak rejestracyjny wozu nr 1993, wydany przez Wydział Podatkowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Klajnbaum Berek, zam. w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej nr 31, zagubił potwierdzenie zgłoszenia, wydane w 1934 r. przez Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Kon Ruchła, zam. w Łodzi przy ul. Pomorskiej nr 50, zagubiła książeczkę oszczędnościową nr 574, wydaną przez Komunalną Kasę Oszczędności m. Łodzi — Oddział I.

Kluczkowski Seharia, zam. w Łodzi przy ul. Cegielnianej nr 5, zagubił kartę powołania do odbycia zastępczej służby wojskowej, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Firma: „Lipski Józef“ — Łódź, ul. Pogonowskiego nr 34, (dawniej ul. Zakątna nr 34) zagubiła potwierdzenie zgłoszenia na prowadzenie fabryki, wydane w 1931 r. przez Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Micenmacher Abram, zam. w Łodzi przy ul. Franciszkańskiej nr 58, zagubił potwierdzenie zgłoszenia, wydane przez Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Najman Abe, zam. w Łodzi przy ul. Łagiewnickiej nr 1/3, zagubił potwierdzenie zgłoszenia, wydane przez Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Nowak Elias, zam. w Łodzi przy ul. Gdańskiej nr 101, zagubił znak rejestracyjny bryczki nr 2383, wydany przez Wydział Podatkowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Firma: „Produkty Chemiczne“ — Alfred Wurbs (Łódź Al. Kościuszki nr 45) zagubiła potwierdzenie zgłoszenia, wydane w 1934 r. przez Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Stercowski Idel Wolf, zam. w Łodzi przy ul. Młynarskiej nr 20, zagubił kartę powołania do odbycia zastępczej służby wojskowej, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Szabszewicz Nachman Józef, zam. w Łodzi przy ul. Narutowicza nr 41, zagubił kartę wezwania do odbycia zastępczej służby wojskowej, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.
